ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ

ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ

ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਐਮ. ਏ. ਨੰਬਰ 1151 ਦਾ 2018)

ਵਿੱ

ਚ

(

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2368 ਦਾ 2011)

ਮਈ 10, 2019

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼

ਲਲਿਤ ਅਤੇ

ਡਾ. ਧਨੰਜ ਯਾਦਵ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕਰਨਾਟਕ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਕਟ, 2018.

ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ – ਫੈਸਲਾ: ਆਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ 2018 ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚਵੈਧ ਹੈ – ਆਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ 2018 ਨੇ ਆਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ 2002 ਦੁਆਰਾ ਦੇਖੀ ਗਈ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾਹੈ – ਆਰਕਸ਼ਣਐਕਟ 2018 ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਥਿਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਐਕਟਆਰਟ. 16(4ਏ) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਵੈਧ ਕਸਰਤ ਹੈ – ਕਰਨਾਟਕ ਆਰਕਸ਼ਣ ਦੇ ਆਧਾਰ'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਕਟ, 2002 – ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ– ਆਰਟ. 16 (4ਏ).

2018 ਐਕਟ, ਜੇਕਰ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਲਟ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਵਿੱਚਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ ਕੇਸ, ਆਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਨੇ ਨਗਰਾਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਤਿੰਨ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ – ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ, ਪਿੱਛੜੇਪਨ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ, 'ਤੇ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਵਿੱਚ ਆਰਕਸ਼ਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ– ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 2018 ਐਕਟ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ – ਫੈਸਲਾ: *ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ,ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਗਰਾਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਪ੍ਰਤੀਸਪਰਧੀ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ – ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ,ਆਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ, *ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਸ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਵੈਧਤਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆਸੀ – ਇਸ ਲਈ, ਉਹ

ਆਰਕਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੇ ਆਰਕਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਦੁਆਰਾ ਦੇਖੀ ਗਈ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ – ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਲਈ ਵੈਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਵਰੀਅਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਜੋ ਆਰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੋਏ ਸਨ (ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ) ਐਕਟ, 2002.

4. – 27.04.1978 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਦੀ ਰਕਸ਼ਾ – ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਕੀ ਇਹ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਤਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ

ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ – ਧਾਰਾ 4 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਕਸ਼ਨ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 27.04.1978 ਤੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਰਕਸ਼ਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ – ਚੂੰਕਿ ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ 10.02.1995 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ II ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰਕਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ 01.03.1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ; ਅਤੇ ਬਦੱਪਨਾਵਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਏ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਕਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ 01.03.1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਰਕਸ਼ਾ ਦੇਣਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੀ – ਆਰਕਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ:

ਆਰਟਸ. 200 ਅਤੇ 201 – ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ – ਬਿੱਲ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਜਿਸ ਨੇ ਆਰਕਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2018 ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਆਰਟ. 200 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ – ਇਸਤੇਮਾਲ ਦਾ – ਫੈਸਲਾ: ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉੱਤੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ – ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਆਰਟ. 201 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ – ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਹੈ – ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਜਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਨ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਆਪੱਤੀ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ – ਕਰਨਾਟਕ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ (ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ) ਐਕਟ, 2018.

ਆਰਟ. 16(4A) ਅਤੇ (4B) – ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਰਿਪੋਰਟ – ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਬਾਰੇ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ – ਉਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਪਰਯਾਪਤਤਾ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ – ਫੈਸਲਾ: ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਛਾਣਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਣਪਛਾਤੀ ਜਾਂ ਬਾਹਰਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਉਚਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਮੂਹ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ।

ਬੀ ਆਰਟ. 16(4A) ਅਤੇ (4B) – ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਰਿਪੋਰਟ – ਰਿਪੋਰਟ, ਐਸ.ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ. ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ.ਆਂ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਆਂ ਦੀ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ.ਆਂ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਧਿਐਨ – ਰਿਪੋਰਟ, ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ – ਫੈਸਲਾ: ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੈਧ ਹੈ – *ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਵਾਇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਪਛਾਤੀ ਜਾਂ ਬਾਹਰਲੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ – ਨਮੂਨਾ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹਿਕਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਨਮਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ – ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਕੁਝ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਡਾਟਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਵਾਇਦ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਰਾਜ ਨੇ ਉਹ ਡਾਟਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜੋ ਦੋਨੋਂ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵਕ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ – ਭਾਵੇਂ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਵੈਧੀਕਰਣ ਦਾ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਰੁੱਪਾਂ A, B, C ਅਤੇ D ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਕੈਡਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਗਰੁੱਪਾਂ A ਤੋਂ D ਤੱਕ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੈਡਰਾਂ ਦੇ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ – ਚੂੰਕਿ, ਗਰੁੱਪ ਉਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕੈਡਰਾਂ ਦੇ

ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਰਕਸੰਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਕੈਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਐਸ.ਸੀ.ਆਂ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਬਾਰੇ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ – ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ

ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ) ਐਕਟ, 2018।

ਆਰਟ. 16(1) ਅਤੇ (4) – ਸਮਾਨਤਾ – ਵਾਸਤਵਿਕ ਬਨਾਮ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸਮਾਨਤਾ – ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਮਗਰੀ ਦਾ – ਫੈਸਲਾ: ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂ ਵਾਸਤਵਿਕ ਹੋਣ ਲਈ, ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਛਾਣਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਬਲਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸੱਚੀ ਪੂਰਤੀ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ – ਫੈਸਲਾ: ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਬਦਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ – ਇਸਦੀ ਬਦਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਅਤੇ ਅਰਥ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਹੈ – ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਵ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਾਧਨ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ – ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਬਦਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਅਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਲ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

ਆਰਟ. 335 ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ – ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਦਾਅਵੇ – ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਔਚਿੱਤਯ – ਫੈਸਲਾ: ਆਰਟ. 335 ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ – ਆਰਟ. 335 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੁਆਲੀਫਾਇੰਗ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ; ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਯਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ 'ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇ – ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਆਰਟ. 335 ਦੇ ਸੁਭਾਗ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ – ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਯਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਆਰਟ. 335 – ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ" – ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ – ਫੈਸਲਾ: ਸੰਵਿਧਾਨ "ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ" ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ – ਆਰਟ. 335 ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੁਸ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ – ਲਈ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਓਪਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ - ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਮਲਿਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੱਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਇੱਛਾ - ਇਕੱਠੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਕਲਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ. 335, ਇਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਇੱਕ ਪਾਸੜ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਜੋ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਦੀ ਹੈ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ - ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਅਟੁੱਟ, ਕੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ।

ਆਰਟ. 335, 16(4) ਅਤੇ 46 – ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ – ਮੈਰਿਟੋਕ੍ਰੇਸੀ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ – ਫੈਸਲਾ: ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਮੈਰਿਟੋਕ੍ਰੇਸੀ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ – “ਮੈਰਿਟ” ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰੈਂਕ ਵਰਗੇ ਸੰਕੀਰਣ ਅਤੇ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਜਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਿਧਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ – ਆਰਟ. 335 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ – ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂ ਸਫਲ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ (ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ) ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵਿਧ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹੋਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ – ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ “ਮੈਰਿਟੋਰੀਅਸ” ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੇਵਲ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ “ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ” ਜਾਂ “ਸਫਲ” ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਸਦੱਸਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵਿਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਆਰਟ. 16 (4), 16(4)(1) ਅਤੇ 14 – ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ – ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ – ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਲਾਗੂਤਾ – ਦਲੀਲ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ; ਅਤੇ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂ ਵਿਭਾਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਅਪਣਾਈ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਹੋਮੋਜੀਨਸ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਭਾਜਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗੀ – ਫੈਸਲਾ: ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਆਰਟਸ. 14 ਅਤੇ 16(1) ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦਾ ਹੈ – ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ।

ਆਰਟਸ. 16(4ਏ) ਅਤੇ (4ਬੀ) – ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ – ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ – ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ – ਫੈਸਲਾ: ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦੀ ਰਕਸ਼ਾ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਪਰਿਣਾਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਾ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਡੇਟੋਂ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ – ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦੀ ਰਕਸ਼ਾ ਲਈ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਟੈਸਟ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਆਰਟਸ 16 (4ਏ) ਅਤੇ 16 (4ਬੀ) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ – ਕਰਨਾਟਕ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਆਫ ਕੌਂਸੀਕ੍ਵੈਂਸ਼ਲ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਟੂ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਸਰਵੈਂਟਸ ਪ੍ਰਮੋਟਡ ਆਨ ਦ ਬੇਸਿਸ ਆਫ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ (ਟੂ ਦ ਪੋਸਟਸ ਇਨ ਦ ਸਿਵਿਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਆਫ ਦ ਸਟੇਟ) ਐਕਟ, 2018.

ਆਰਟਸ 16(4ਏ) ਅਤੇ (4ਬੀ) – ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ – ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਪਾਵਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਵਿੱਚ ਓਵਰ ਰਿਪ੍ਰੈਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਇਨ ਚੀਫ – ਫੈਸਲਾ: ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜੋ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕੱਤੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਪਬਲਿਕ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਕੇ.ਪੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਐਲ. ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਲੈਜਿਸਲੇਸ਼ਨ: ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਲੈਜਿਸਲੇਸ਼ਨ – ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ – ਫੈਸਲਾ: ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਲੈਜਿਸਲੇਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ – ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ; ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਦੋਨੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨਾਲ – ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਕੇ ਸੋਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਲਈ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨੁੱਕਸ ਹੈ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਰਿਵਿਊ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰੇ – ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਿਰਫ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ –ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਹੋਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ - ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਹੋਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਸੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ।

ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਅਧਾਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਲਈ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ 2002 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ("ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I"). ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਐਮ ਨਾਗਰਾਜ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੀ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਵਧਾਈ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਆਫ ਕਨਸੀਕੁਐਂਟਲ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਟੂ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਸਰਵੈਂਟਸ ਪ੍ਰਮੋਟਡ ਆਨ ਦ ਬੇਸਿਸ ਆਫ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ (ਟੂ ਦ ਪੋਸਟਸ ਇਨ ਦ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਆਫ ਦ ਸਟੇਟ) ਐਕਟ 2018 ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਥੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 27ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2018 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ।

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਿਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ : 1. ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਸਥਾਰਣ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ (ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 2018 ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। *ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I* ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਲਲੇਖਿਤ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਆਰਕਸ਼ਨ ਅਧਿਨਿਯਮ 2018 ਨੇ ਉਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜੋ *ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I* ਨੇ ਆਰਕਸ਼ਨ ਅਧਿਨਿਯਮ 2002 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਰਕਸ਼ਨ ਅਧਿਨਿਯਮ 2018 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਆਰਕਸ਼ਨ ਅਧਿਨਿਯਮ 2018 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟ. 16(4ਏ) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਵੈਧ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਆਰਕਸ਼ਨ ਅਧਿਨਿਯਮ 2018 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 144-145]

ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212 : [2006] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 336 - ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

*ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2017) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 620 : [2017] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 631; ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲਛਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਗੁਪਤਾ 2018 (10) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 396 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

2.1 ਫਰੇਮਰਾਂ ਨੇ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ 'ਚ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਉੱਭਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਔਚਿਤ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਦੇਣ ਇਸ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ

ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ. ਇੱਕ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਇੱਛਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਸ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਅਵਤਾਰ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ, ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਦੇਹ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਾਸ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 63]

2.2 ਅਨੁਚਛੇਦ 254(1) ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਸਮਾਨ ਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਦੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 254 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਉਸ ਪਰਿਣਾਮ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 254(1) ਨੂੰ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰੇਗੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਗਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਮੰਗਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਨੁਚਛੇਦ 200 ਉਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ ਜੋ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 254 (2) ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ-ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 254 (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਘਟਨਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 200 ਅਧੀਨ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਵਰਨਰ ਕੋਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਚਛੇਦ 200, ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਚੋਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਵਰਨਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸੰਦੇਹ ਮਨੋਰਥ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 200 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ

67]

2.3 ਜਦੋਂ ਬਿੱਲ (ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ) ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉੱਤੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ. ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਨਾਲ, ਅਨੁਚਛੇਦ 201 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ. ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਿਰਣਾਯਕ ਨਹੀਂ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 69]

2.4 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਆਪਣੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਜਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਆਪੱਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੀ. [ਪੈਰਾ 70]

ਹੋਏਸਟ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (1983) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 45 : [1983] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 130 - ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ.

ਨਦਮ ਰੇਬੀਆ ਅਤੇ ਬਾਮੰਗ ਫੇਲਿਕਸ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (2016) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2016] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ; ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਆਫ ਵਿਲੇਜ ਜਮਾਲਪੁਰ ਬਨਾਮ ਐਮ/ਐਸ ਵਾਲਦਰ ਸਿੰਘ (1985) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 661 ; ਕੈਸਰ-ਆਈ-ਹਿੰਦ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 182 : [2002] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 555 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਨਿਰਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ

3.1 ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਚਾਰੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ "ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ" ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ: (i) ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ; (ii) ਪਿੱਛੜੇਪਨ; ਅਤੇ (iii) ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ. ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਚਾਰੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਉੱਤੇ ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ. ਇਸ ਕਾਰਨ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ. ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕਵਾਇਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਲਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਸੀ. [ਪੈਰਾ 171]

ਐਮ ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212 : [2006] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 336 - ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2017) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 620 : [2017] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 631 - ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3.2 ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਯੋਗ

ਅੰਕਡਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਸਪੈਕਟਿਵ ਅਤੇ ਰਿਟਰੋਸਪੈਕਟਿਵ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੱਕ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰੋਸਪੈਕਟਿਵ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੁਨਿਆਤਾ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰੇ ਜਾਂ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜੋ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਅੱਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 1097 ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧਤਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ, ਬੀ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਸ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਵੈਧਤਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵੈਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 72]

ਬੀ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2017) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 620 : [2017] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 631 - ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉਤਕਲ ਕੰਟਰੈਕਟਰਜ਼ & ਜੈਂਇਨਰੀ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਰਾਜ (1987) ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 751 : 1988 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 314 ; ਭੁਬਨੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1994) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 77 : [1994] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 639 ; ਇੰਡੀਅਨ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਰਾਜ (1996) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 637 ; ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨੰਧੀ ਸਿੰਘ (2009) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 165 : [2009] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 821 ; ਚੇਵਿਟੀ ਵੇਂਕੰਨਾ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੀ ਰਾਜ (2017) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 283 : [2016] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 689 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3.3 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੈਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਵੈਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਕੇ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇੱਕ ਵੈਲੀਡੇਟਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਅਸਰਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 74]

ਯੂਨਾਈਟੇਡ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ ਬਨਾਮ ਅਤੀਕਾ ਬੇਗਮ 1941 ਐਫ.ਸੀ. 16 ; ਰਾਏ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ (1964) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 897 ; ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾਟਨ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬਰੋਚ ਬੋਰੋ ਮਿਊਨਿਸਿਪੈਲਿਟੀ (1969) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 283 : [1970] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 38 ; ਟੀ.ਐਨ. ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਰੋਰਨ ਸੁਗਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (1997) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 326 : [1996] 8 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 193 ; ਵੀਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਡਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ (2004) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 588 : [2004] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 702 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3.4 ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕੇ। ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਐਲਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਿਰਫ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਏ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ

ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫਿਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰ ਅੰਦਰ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ।

ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁੜ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸਲ ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 76]

ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (1978) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 50 : [1978] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 334 – ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਘਵ ਸਟਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ 1994 ਸੁਪ. (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 726 ; ਇੰਡੀਅਨ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (1996) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 637 ; ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਬਨਾਮ ਗੁੱਡਰਿਕ ਗਰੁੱਪ ਲਿਮਿਟੇਡ (2015) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 399 : [2015] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 612 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਕੀ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਬਣਾ ਕੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

4. ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਬੰਦੋਬਸਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਇਹ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੈਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਦਮਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 82, 84, 85]

ਭਾਈਜੀ ਬਨਾਮ ਸਬ-ਡਿਵੀਜਨਲ ਅਫਸਰ, ਥਾਂਡਲਾ (2003) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 692 : [2002] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 116 ; ਏ ਮੰਜੁਲਾ ਭਾਸ਼ਿਨੀ ਬਨਾਮ ਏ ਪੀ ਵੂਮੈਨਜ਼ ਕੋਆਪ. ਫਾਇਨਾਂਸ ਕਾਰਪ. ਲਿਮਿਟੇਡ (2009) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 431 : [2009] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 634 ; ਕੇਰਲਾ ਸਟੇਟ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ (1976) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 466 : [1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 552 ; ਕੇ ਐਸ ਪਰੀਪੂਰਨਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਕੇਰਲਾ (1994) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 593 : [1994] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 405 ; ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਰੰਜੀਤਾ (2003) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 358 : [2003] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 139 ; ਬੀ ਬੁਰਾਰੀ ਕੋਲ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਐਸ.ਸੀ. 954 : 1962 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 44 ; ਜਿੰਦਲ ਸਾਹਨੇਯ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 1992 ਸੁਪਲ (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 217 : [1992] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 454 ; ਐਮ ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212 : [2006] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 336 ; ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲਛਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਗੁਪਤਾ 2018 (10) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 396 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

5.1 ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ. ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੈਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ; ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੇ ਪਿੱਛੜੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ; ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 88]

5.2 ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਛਾਣੇ ਕਿ ਜਿਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਾਟਾ ਦੇ ਇਕੱਠ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ, ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਲਈ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਅਣਪਛਾਤੀ ਜਾਂ ਬਾਹਰਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਭਵ ਸੀ ਜਾਂ ਇੱਛਾਜਨਕ ਵੀ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਮਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਜੋ ਵਿਧਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਭੁਜਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

[ਪੈਰਾ 95]

5.3 ਡਾਟਾ ਦਾ ਇਕੱਠ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਵਿਰੋਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਜਾਂ ਅਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਮੂਨਾ ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ, ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ, ਨਮੂਨਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਧੀ ਹੈ ਡਾਟਾ ਦੇ ਇਕੱਠ ਲਈ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਕੁਝ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਡਾਟਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੋ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਜੋ ਇੱਕਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕਤੀਸ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਨੇ ਡਾਟਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਨੋਂ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੈ, ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ। ਡਾਟਾ ਦੇ ਇਕੱਠ, ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਬੰਧੀ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ।

[ਪੈਰਾ 97, 99]

ਅਨੁਭਵਾਤਮਕ ਨੀਤੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ – ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਖੋਜ ਵਿਧੀਆਂ, ਨਿਰਦੀ ਈ. ਰਿਚਰਡਸਨ. ਸੀ. ਰਾਇਚ, ਕ੍ਰੇਗ ਲਿਓਨਾਰਡ ਬ੍ਰਿਆਂਸ, ਜੈਰੋਲ ਬੀ. ਮੈਨਹਾਈਮ ਅਤੇ ਲਾਰਸ ਬੀ ਵਿਲਨਾਟ, ਲੌਂਗਮੈਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼ – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5.4 ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੁਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ, ਮਿਲਾਇਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ, ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਜਬਰਦਸਤ ਕਾਰਨ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਣ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਔਚਿਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਯੋਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਵਾਇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ

ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਵਾਇਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਕਰਤਾ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਿਆਪਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਿਆਪਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਨਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਕਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਿਆਪਤਾ ਦੇ ਮਾਪ ਦਾਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 101, 102]

5.5 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਕੋਟਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਰੇ ਗਏ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੈਡਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਗਰੁੱਪ A, B, C ਅਤੇ D ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਡਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਲਈ, 'ਕੈਡਰ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਾਗਰਾਜ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਿਆਪਤਾ ਬਾਰੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਸਮੇਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ 4A ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਿਆਪਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗਰੁੱਪ A ਤੋਂ D ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੈਡਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਰੁੱਪ A ਤੋਂ D ਵਿੱਚ ਕਈ ਕੈਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹੱਦ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ, ਇਹ ਗਰੁੱਪ ਉਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕੈਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਕੈਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਬਾਰੇ ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 103, 104]

5.6 ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 16(4) ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸਾਂਝੀ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਟੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਭਰਵਾਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਕਈ ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਓਵਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੈਧ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 105]

ਈ ਅਮਲਗਮੇਟਡ ਟੀ ਐਸਟੇਟਸ ਕੋ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (1974) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 415 : [1974] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 820 ; ਵਾਈ.ਸੀ. ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) (1980) ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 249 : 1980 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 500 ; ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਤਪਾਲ ਸੈਣੀ (2017) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 42 : [2017] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 568 ; ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ 1992 ਸੁਪ (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 217 : [1992] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 454 ; ਬੇਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਲਾ ਬੋਰਡ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1967 ਐਸ.ਸੀ. 295 : [1966 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 311 ; ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212 : [2006] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 336 ; ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲਛਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਗੁਪਤਾ 2018 (10) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 396 ; ਸਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 745 : [995] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 35 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਬਨਾਮ ਫਾਰਮਲ ਸਮਾਨਤਾ

6.1 ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂ ਸਾਰਥਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਮੌਕੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਗੋਂ ਸੱਚੀ ਪੂਰਤੀ ਹਨ ਢਾਂਚਾਗਤ ਲਈ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਸਮਾਨਤਾ ਉਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 16(1) ਸਿਰਫ਼ ਮੌਕੇ ਦੀ ਰਸਮੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਆਰਟੀਕਲ 16(4) (ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਨ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਕਰਕੇ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ) ਰਸਮੀ ਦੇ ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਨੁਛੇਦ 16(1) ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਆਰਟੀਕਲ 16(1) ਖੁਦ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਸਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (ਸਮੇਤ ਮਾਨਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ) ਫਿਰ ਆਰਟੀਕਲ 16(4) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸਾਰਥਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 16 (1) ਵਿੱਚ। ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਸਮਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ, ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਤਰਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੱਖਪਾਤ। ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਮੈਂਬਰ। ਮੌਕਾ ਦੀ ਰਸਮੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਲਈ ਖਾਤਾ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਖਰੜੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਆਰਟੀਕਲ 10 (ਜੋ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਸੰਵਿਧਾਨ)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਪ- ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ (4) (ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਰਸਮੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਆਮ ਨਿਯਮ। [ਪਾਰਸ 107, 109]

ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ

7. ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਦ ਇਸਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਵਿੱਚ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅਮੂਰਤ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ. ਲਈ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਦੇ ਡਰਾਫਟਪਰਸਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਬਣੋ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਗਵਾਹ ਜਾਤ ਅਧਾਰਤ ਜਗੀਰੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ। ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਇਸਦੇ ਰਸਮੀ ਅਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ ਇਸਦੀ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ। [ਪਰਾ 111]

ਟੀ ਦੇਵਦਾਸਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ AIR 1964 SC 179 ; 1964 SCR 680 ; ਕੇਰਲ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨ ਐਮ ਥਾਮਸ (1976) 2 SCC 310 ; ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 1992 (3) SCC 175 ; ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1991) 1 SCC 445 ; ਐਸ ਵਿਨੋਦ ਰਤਨਾਕਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1996) 6 SCC 285 ; ਇਗਲਿਟੇਰੀਅਨਜ਼

185 ; ਇੰਦਰਾ ਸਾਵਹਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 1992 ਸੁਪਲ. (3) SCC 217 ; [1992] 2 ਸੁਪਲ. SCR 454 ; ਐਮ ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2006) 8 SCC 212 ; [2006] 7 ਸੁਪਲ. SCR 336 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ

8.1 ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਦਾ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਸੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਾਲੋਂ ਕਹੀਂ ਵੱਧ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੁਆਲੀਫਾਇੰਗ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨ; ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ; ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ 'ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਨੇ ਜੋ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ, ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਣੇ ਹਨ, ਮੌਕੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਅੜਚਨਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਤਾਂ ਤੱਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਬਣਾ ਰਹੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਲਈ ਅਸਲ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ (ਔਪਚਾਰਿਕ ਦੇ ਬਜਾਏ) ਵਿਚਾਰਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਉਤਥਾਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 117, 118]

8.2 ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਫਰੇਮਰਾਂ ਨੇ "ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਨੂੰ ਇਸ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਧਾਰਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗਹਿਰੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਮਾਨਕ ਕੋਈ ਵੀਹਵਾਨ, ਅਮੂਰਤ ਆਦਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਯੋਗ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਵਿਧ ਖੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਸਲ ਆਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਅਤੇ ਵਿਵਿਧਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮਾਨਕ ਨਤੀਜੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਮਾਨਕ ਬਹਿਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਰਕਾਰੀ ਢਾਂਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਝੁਕਾਉ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਮਾਨਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਨਤੀਜੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਸ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਗੇ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਅਤੀਤ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸ ਅਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਭੂਤ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਗਹਿਰੇ ਅਸਮਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਵਿਧ ਖੰਡਾਂ ਦੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਸੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਾਲ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਹ ਖੰਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ, ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਦਮਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਆਵਾਜ਼ ਮਿਲੇ। ਚੂੰਕਿ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 119]

8.3 ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਲਿਕ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 15 (4) ਅਤੇ 16 (4) ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ

ਆਲੋਚਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ "ਮੈਰਿਟ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਚੋਣ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਚੋਣ ਵਿਧੀ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਰਕ "ਮੈਰਿਟ" ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਜੋ "ਤਟਸਥ" ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਜੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ "ਕੱਟ-ਆਫ ਪੁਆਇੰਟ" ਤੋਂ ਪਾਰ ਸਕੋਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ "ਮੈਰਿਟੋਰੀਅਸ" ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ "ਨਾਨ-ਮੈਰਿਟੋਰੀਅਸ" ਹਨ। ਪਰ, ਇਹ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ "ਮੈਰਿਟ" ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਸਮਝ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 121,122]

ਕੇਸੀ ਵਸੰਤ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (1985) ਸਪਲਾਈ. SCC 714 : 1985 Suppl. SCR 352 ; ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 1992 Supp (3) SCC 217 : [1992] 2 Supp. SCR 454 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

8.4 ਇੱਕ ਵਾਰ "ਮੈਰਿਟ" ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਲ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਸੰਕੀਰਣ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ "ਮੈਰਿਟ" ਦਾ ਸਮੀਕਰਣ ਅਧੂਰਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੈਰਿਟੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਸਿਸਟਮ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸਮਾਜ ਵਜੋਂ ਮੁੱਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਨੁਚਛੇਦ 335, 16 (4) ਅਤੇ 46 ਦੇ ਪਾਠ ਅਧਾਰਿਤ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਰਾਹੀਂ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੀ ਉਤਥਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਣਾ ਹੋਰ ਨਤੀਜੇ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਮੈਰਿਟੋਕ੍ਰੈਸੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਮੈਰਿਟ" ਨੂੰ ਸੰਕੀਰਣ ਅਤੇ ਅਲੋਚਨੀਯ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰੈਂਕ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਜਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਿਧਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ। [ਪੈਰਾ 124, 125]

ਸੈਨ ਏ, ਮੈਰਿਟ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ, ਐਰੋ, ਕੇ.ਜੇ., ਮੈਰਿਟੋਕ੍ਰੇਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ (ਪ੍ਰਿੰਸਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ 2000) (ਅਮਰਤਿਆ ਸੈਨ, ਮੈਰਿਟ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ) - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

8.5 ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਇਸ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਏਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਗ਼ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ “ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ” ਜਾਂ “ਸਫਲ” ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਉਤਥਾਨ ਅਤੇ ਵਿਵਿਧਤਾ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ “ਯੋਗਤਾਵਾਨ” ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਿਰਫ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ “ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ” ਜਾਂ “ਸਫਲ” ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੇ ਸਦੱਸਾਂ ਦੀ ਉਤਥਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵਿਧਤਾਪੂਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।[Para 126]

8.6 ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਇੱਕ ਜਾਪਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ “ਤਟਸਥ” ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਮੈਰਿਟ” ਦੇ ਸੂਚਕਾਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਰੋਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਨ ਆਰਥਿਕ ਸਰੋਤ (ਪਿਛਲੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ, ਸਮੱਗਰੀਆਂ, ਕੰਮ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਦਿ ਲਈ); ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸਰੋਤ (ਸੰਪਰਕਾਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ, ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ, ਪ੍ਰੇਰਣਾ, ਅਤੇ ਆਸ਼ਾਵਾਦ ਆਦਿ); ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ

ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਗੁਣ, ਅਤੇ ਲੱਛਣ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੈਨੇਟਿਕ ਲਾਟਰੀਆਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 127] ਜਾਣਕਾਰੀ, ਆਦਿ); ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਬਲਕਿ ਉਹ ਸਟਰਕਚਰਲ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਨਮਦੇ ਹਨ। ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੀ ਉਤਥਾਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਨਾਲ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਟਰਕਚਰਲ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 127, 128]

ਗਲਾਂਟਰ ਐਮ., ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ: ਭਾਰਤ ਵਿਗ਼ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ, (ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 1984), ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ ਐਸ. ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਭਾਰਤੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਐਕਸੈਸ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਮਤਾ: ਜਾਤੀ ਅਤੇ, 40:1 ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸਮਾਜਸ਼ਾਸਤਰ 127 - 147 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

8.7 ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਔਪਚਾਰਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ, ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਸਮੇਤ, ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ–ਕਮ–ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਮੂਹ ਬੋਰਡ ਸਮੇਤ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। [ਪੈਰਾ 129, 130]

ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

9.1 ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਰਨੈਲ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਰ ਕਰੀਅਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਲਈ, ਜਰਨੈਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੌ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਠ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ II ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ I ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ। ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ II ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ 16 (1) ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦਾ ਹੈ। ਜਰਨੈਲ ਨੇ ਚਿੰਨਾਇਆ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਚਿੱਤ 341 ਅਤੇ 342 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੈਸੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਨ। ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਰਨੈਲ, ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ, ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਦਾਂਤ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 137]

9.2 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਪਰਿਣਾਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਅਨੁਚਿੱਤ 16 (4ਏ) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਹੈ। ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਦਾ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਐਸ.ਸੀ ਜਾਂ ਐਸ.ਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਅਛੂਤਤਾ ਜਾਂ ਪਿੱਛੜੇਪਨ ਦਾ ਦਾਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। [ਪੈਰਾ 138]

9.3 ਆਰਟੀਕਲ 16(4ਏ) ਅਤੇ 16(4ਬੀ) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਨਾਗਰਾਜ ਨੇ ਚੌੜਾਈ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ (1) ਤੋਂ (4) ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਨਾਗਰਾਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਸੇਵਾ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸੰਕਲਪ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਮਿਟਾਈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਨਾਲ ਆਰਟੀਕੱਲ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੋਡ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸੱਚਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਟੈਸਟ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 16(4ਏ) ਅਤੇ 16(4ਬੀ) ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਦੀ ਕੋਈ ਲਾਗੂਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 139]

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲਛਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਗੁਪਤਾ (2018) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 396 – ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ 1992 ਸੁਪਲ. (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 217 / 1992 ਐਲ ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 454; ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ II ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2000) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 168 : [1999] 5 ਸੁਪਲ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 229 ; ਐਮ ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212 : [2006] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 336 ; ਈ ਵੀ ਚਿੰਨਾਇਆ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਦੇ ਰਾਜ (2005) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 394 : [2004] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 972 ; ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਦੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜਯੰਤੀ ਚਕਰਵਰਤੀ (2018) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 146 : [2017] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 247 ; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਘੋਗਰੇ (2018) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 64 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪਿਛੋਕੜਤਾ

10. ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 17 ਜੂਨ 1995 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ। ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ "ਤੁਰੰਤ" ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 1(2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਤੋਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਵਰੀਯਤਾ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇਗੀ। ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਕੇਵਲ 10 ਫਰਵਰੀ 1995 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਭਰਵਾਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸੀ; ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ II ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੋ 1 ਮਾਰਚ 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਦੌਪਨਾਵਰ ਵਿੱਚ, 1 ਮਾਰਚ 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਰੀਯਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ 1 ਮਾਰਚ 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੀ ਕਿ ਵਰੀਯਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼

2018 ਦਾ ਐਕਟ ਪ੍ਰੋਮੋਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2018 ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਨਮਾਨੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ। ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਰਡਰ 1978 ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 140–142]

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ (1995) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 684 : [1995] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 158 ; ਆਰ. ਕੇ. ਸਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 745 : [1995] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 35 ; ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਨੂਜਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1996) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 715 : [1996] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 125 ; ਐਮ.

ਜੀ. ਬਡੱਪਨਾਵਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2001) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 666 : [2000] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 302 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇ.ਪੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਐਲ. ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤਾ

11. ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕੱਤੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਕੇ.ਪੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਐਲ. ਵਰਗੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਉਦਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕੱਤੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਪਬਲਿਕ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇ.ਪੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਐਲ. ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੋਟਾ ਤੈਅ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਸਟਰ ਕੁੱਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਭਰਵਾਲ ਅਤੇ ਨਾਗਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਲਟ, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਡਾਟਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 13.04.1999 ਅਨੁਸਾਰ, ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਕੇ.ਪੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਐਲ. ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 143] [1217-F-H; 1218-A-B]

ਆਰ ਕੇ ਸੱਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1995) 2 SCC 745 : [995] 2 SCR 35; ਐਮ ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2006) 8 SCC 212 : [2006] 7 Suppl. SCR 336 ; ਭਕੁ ਰਾਮੇਗੌੜਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (1997) 2 SCC 661 : [1997] 1 SCR 535; ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1997) 6 SCC 538 ; ਸੂਰਜ ਭਾਨ ਮੀਨਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ (2011) 1 SCC 467 : [2010] 14 SCR 532; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (2012) 7 SCC 1 : [2012] 4 SCR 118 ; ਐਸ ਪਨੀਰ ਸੇਲਵਮ v ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2015) 10 SCC 292 ; ਐਸ ਆਰ ਭਾਗਵਤ v ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ (1995) 6 SCC 16 : [1995] 3 Suppl. SCR 545 ; ਬਖਤਾਵਰ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਐਮ ਡੀ ਨਰਾਇਣ (2003) 5 SCC 298 : [2003] 1 ਸਪਲ. SCR 1; ਦਿੱਲੀ ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (1996) 2 SCC 449 : [1996] 1 SCR 518; ਰੀ ਕਾਵੇਰੀ (1993) ਸਪਲਾਈ (1) SCC 96 : [1991] 2 Suppl. SCR 497 ; ਐਸ ਟੀ ਸਾਦਿਕ ਵੀ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (2015) 4 SCC 400 : [2015] 3 SCR 287; ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (2018) 11 ਸਕੇਲ 141 : 2018 SCR 213 ; ਆਈ ਆਰ ਕੋਏਲਹੋ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ TN (2007) 2 SCC 1 : [2007] 1 SCR 706; ਪੰਡਿਤ ਐਮ ਐਸ ਐਮ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਡਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸਿਨਹਾ ਏਆਈਆਰ 1960 ਐਸਸੀ 1186; ਰਾਜ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਕਮਲ ਸੇਨਗੁਪਤਾ (2008) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 612 : [2008] 10 SCR 4; ਰੋਹਤਾਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਐੱਸ ਡੀ ਅਗਰਵਾਲ (1969) 1 SCC 325 : [1969] 3 SCR 108; ਰੁਸਤਮ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1970) 1 SCC 248 : [1970] 3 SCR 530; ਰਿਤੇਸ਼ ਸਾਹ ਬਨਾਮ ਵਾਈ ਐਲ ਯਮੁਲ (1996) 3 SCC 253 : [1996] 2 SCR 695 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[1997] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 535 ਪੈਰਾ 8 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1997) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 538 ਪੈਰਾ 16 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2010] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 532 ਪੈਰਾ 25 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2012] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 118 ਪੈਰਾ 25 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2015) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 292 ਪੈਰਾ 25 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1995] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 545 ਪੈਰਾ 42 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2003] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 42

[1996] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 518 ਪੈਰਾ 42 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1991] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 497 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 42

[2015] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 287 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 42

2018 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 213 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 42

[2007] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 706 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 45

ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1960 ਐਸ.ਸੀ. 1186 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 51

[2008] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 4 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 51

[1969] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 108 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 57

[1970] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 530 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 57

[1996] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 695 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 57

[2006] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 62

[2002] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 555 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 66

[1985] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 661 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 65

[1983] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 130 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 69

[2017] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 631 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 71, 72, 78, 81, 82, 87, 88, 101,

ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ. ਪੈਰਾ 71, 72, 144

[2006] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 336 ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 71, 144

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 72, 82, 87, 90, 91, 93, 101, 104,

15, 132, 134,137, 139, 143,

[2016] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 689 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 73

[1998] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 314 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 73

[1994] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 639 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 73

[2009] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 821 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 73

[1996] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 637 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 73, 79

ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1941 ਐਫ.ਸੀ. 16 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 74 [1964] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 897 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 74

[1970] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 388 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 74

[1996] 8 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 193 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 75

[2004] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 720 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 75

[1978] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 334 ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 78

1994 ਸੁਪਲ. (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 726 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 79

[2015] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 612 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 79

[2002] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 116 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 84

[2009] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 634 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 84

[1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 552 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 84

[1994] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 405 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 84

[2003] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 139 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 84

[1962] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 44 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 85

[1992] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 454 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 87, 91, 93, 105, 114, 121, 132, 134, 137

2018 (10) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 396 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 87, 91, 94, 132, 134-136, 144

[1974] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 820 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 91

[1980] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 500 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 91

[2017] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 658 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 92

[1966] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 311 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 93

[1995] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 35 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 102, 103, 105, 140, 143

[1964] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 680 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 112

[1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 185 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 113

[1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 906 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 113, 115 [1985] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 352 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 120, 121

[2017] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 247 ਪੈਰਾ 135 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2018] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 64 ਪੈਰਾ 135 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2004] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 972 ਪੈਰਾ 137 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2018] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 396 ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 137, 138 ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[1999] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 229 ਪੈਰਾ 137 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1994] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 158 ਪੈਰਾ 140 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1996] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 125 ਪੈਰਾ 140 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1999] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 521 ਪੈਰਾ 140 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2000] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 302 ਪੈਰਾ 140 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ / ਇਨਹੈਰੈਂਟ / ਓਰੀਜਨਲ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਵਿਵਿਧ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1151 ਦਾ 2018 ਵਿੱਚ ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2368 ਦਾ 2011.

23.12.2010 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 14672 ਦਾ 2010.

ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 7833, 10240, 10258, 10589, 12622, 12674, 13047, 14563, 16896 ਦਾ 2017. ਐਮ.ਏ. ਨੰਬਰ 1152 ਦਾ 2018 ਵਿੱਚ ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 2369 ਦਾ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 764, 769, 791, 825, 827, 850, 875, 892, 901, 879 1209 ਦਾ 2018.

ਦੇਵਦੱਤ ਕਾਮਤ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ, ਬਸਵਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਟਿਲ, ਮਿਸ. ਇੰਦਿਰਾ ਜੈਸਿੰਗ, ਵੀ. ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਯਣ, ਦਿਨੇਸ਼ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਨਿਦੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਕੁਮਾਰ ਪਰਿਮਲ, ਸਮਰਹਰ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ. ਸਿੱਧੀ ਪੱਡਾ, ਵੀ.ਐਨ. ਰਾਘੁਪਤੀ, ਮਿਸ. ਰਚਨਾ ਹੇਰੀਮਤ, ਚਿਨਮਯ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ, ਪਰਿਕਸ਼ਿਤ ਪੀ. ਅੰਗਾਡੀ, ਗੀਤ ਅਤੁਲ ਆਰਿਆ, ਦਾਨੇਸਾ ਐਮ., ਨੇਹਮਤ ਕੌਰ, ਮਿਸ. ਐਤਾ ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ, ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਗੌਲੀ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ, ਕੇ.ਜੀ. ਧਨਭਰਸੀ, ਗਜਨਬੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੋਰਾ, ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਕਿਨਾਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਯਸ਼ਕਾਰਤ, ਨਮਿਤ ਨਾਥ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੋਹਦ. ਨਾਵੇਦ, ਸਰੇਂਦਰ

ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ. ਪਾਯਲ ਗਵਾਕਡ, ਪ੍ਰਾਕਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ. ਪ੍ਰਤੀਕ ਰਾਜ, ਮਿਸ. ਇਲਾ ਗਾਂਧੀ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪੁਨੀਤ ਜੈਨ, ਮਿਸ. ਚਾਰਿਸਤੀ ਜੈਨ, ਅਭਿਨਵ ਗੁਪਤਾ, ਹਰਸ਼ ਜੈਨ, ਮਿਸ. ਅਰਪਿਤਾ ਗੁਪਤਾ, ਡਾ. ਕੇ.ਐਸ. ਚੌਹਾਨ, ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਏਕਾ, ਰਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਚੰਦ ਕਿਰਣ, ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਆਨੰਦ ਸੰਜੇ ਐਮ. ਨੂਲੀ, ਆਰ. ਸ਼੍ਰੀਧਰਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.ਐਮ.ਨੁਲੀ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਨੰਦਾ ਕੁਮਾਰ ਕੇ.ਬੀ. (ਮੈਸਰਜ਼ ਨੂਲੀ ਅਤੇ ਨੂਲੀ ਲਈ), ਨਵੀਨ ਆਰ.ਨਾਥ, ਰਾਹੁਲ ਜੈਨ, ਦਰਪਨ ਕੇ.ਐਮ., ਸਿਧਾਰਥ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਸ.ਕੇ. ਕੁਲਕਰਨੀ, ਐੱਮ. ਗਿਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅੰਕੁਰ ਐੱਸ. ਕੁਲਕਰਨੀ, ਜੋਸਫ਼ ਅਰਸਤੂ ਐੱਸ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਆ ਅਰਸਤੂ, ਸ਼ਿਵਾ ਪੀ., ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਬੀ.ਵੀ. ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਸ਼ਰਨਗੌੜਾ ਪਾਟਿਲ, ਸ਼ਿਰੀਸ਼ ਕੇ. ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਬੀ.ਵੀ. ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਮੈ. ਦੇਵਾਸਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਐਸ.ਐਨ. ਭੱਟ, ਪੁਲਕਿਤ ਤਾਰੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਘਾ ਐਸ.ਦੇਸਾਈ, ਈ.ਸੀ. ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ, ਡਾ.(ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਵਿਪਨ ਗੁਪਤਾ, ਸੁਧੀਰ ਨਾਗਰ, ਕਬੀਰ ਦੀਕਸ਼ਿਤ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਹਨ

ਏ. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ

ਬੀ. ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਿਛੋਕੜ

ਸੀ. ਦਲੀਲਾਂ

ਸੀ.1 ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ

ਸੀ.2 ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਅਤੇ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ

ਡੀ. ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਈ. ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਨਿਰਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ

ਈ.1 ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ ਦੀ ਆਧਾਰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ

ਈ.2 ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਐਫ. ਮੌਲਿਕ ਬਨਾਮ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸਮਾਨਤਾ

ਐਫ.1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਨੁਚਛੇਦ

16 (4) ਦੀ ਸਮਝ

ਐਫ.2 ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਬਦਲਾਉ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ

ਜੀ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ

ਐਚ. ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

ਆਈ. ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ

ਜੇ. ਕੇਪੀਟੀਸੀਐਲ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊਡੀ ਵਿੱਚ ਓਵਰ ਰਿਪ੍ਰੈਜੈਂਟੇਸ਼ਨ

ਕੇ. ਨਿਸਕਰਸ਼

ਏ. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ

1. ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਸਥਾਰਣ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਕਸ਼ਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇਣ ਲਈ 2018 ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਦੀ ਆਰਕਸ਼ਣ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਤੋਂ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

2. ਆਰਕਸ਼ਣ ਅਧਿਨਿਯਮ 2018 ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਕਸ਼ਣ ਅਧਿਨਿਯਮ 2002 ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਆਰਕਸ਼ਣ ਅਧਿਨਿਯਮ 2002 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ1SUPERSCRIPT ("ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ") ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਏ ਕੇ ਪਟਨਾਇਕ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਯੂ ਯੂ ਲਲਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ) ਨੇ ਆਰਕਸ਼ਣ ਅਧਿਨਿਯਮ 2002 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤਿਰਿਕਤ ਮੰਨਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ "ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਯਾਪਤਾ", "ਪਿੱਛੜੇਪਨ" ਅਤੇ "ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ" ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮ ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ2SUPERSCRIPT ("ਨਾਗਰਾਜ") ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾਪਣਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਆਰਕਸ਼ਣ ਅਧਿਨਿਯਮ 2002 ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਕਸ਼ਣ ਅਧਿਨਿਯਮ 2002 ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਕਸ਼ਣ ਅਧਿਨਿਯਮ 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਮਾਪਣਯੋਗ ਅੰਕੜੇ" ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਣਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ।

ਬੀ. ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਿਛੋਕੜ

4. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਆਂਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਈ ਮਾਇਨਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦੇ ਅਨੋਖੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ, ਨਾਗਰਾਜ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਕਵਾਇਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਮਿਆਰ ਕੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਨੇ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, (ਇੱਥੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਦੂਜਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਜੋ ਰਾਜ ਨੇ ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਕੀ ਇਹ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਸਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਭਰੀ ਨੀਂਹ ਨੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਦੇ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ।

ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਚਿੱਤਰਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ।

5. 309. . ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 309 ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ (ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ) ਨਿਯਮ 1957 ਬਣਾਏ। ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ 4 ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰੋਸਟਰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਨਿਯਮ 2 ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"2. ਇਥੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੈਡਰ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ:-

(ਅ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਖਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਬਸਤੀਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਰਿਸ਼ਠ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਸੇ ਕੈਡਰ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;

(ਬ) ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਇੰਟਰ ਸੇ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਣ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਇੰਟਰ ਸੇ ਉਸੇ ਅਸਾਮੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਨਿਮਨ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਇੰਟਰ ਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ।

(ਸੀ) ਅਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਇੰਟਰ ਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ ਉਥੇ ਨਿਮਨ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਇੰਟਰ ਸੇ ਮੁੱਖ ਰਹੇਗੀ।"

ਨਿਯਮ 4 ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ-ਕਮ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਸਾਮੀ ਜਾਂ ਕੈਡਰ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

"4. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਸਾਮੀ ਜਾਂ ਕੈਡਰ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ-ਕਮ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਪਸੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ-

(i) ਜੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕੈਡਰ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਵਰਗ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਿਮਨ ਕੈਡਰ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਇੰਟਰ ਸੇ ਅਨੁਸਾਰ;

(ii) ਜੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕਈ ਕੈਡਰਾਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਅਨੁਸਾਰ;

(iii) ਜੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕਈ ਕੈਡਰਾਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੇਡ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਿੱਥੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਿਧ ਕੈਡਰਾਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਨਿਯਮ 4-ਏ ਚੁਣਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"4-ਏ. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਜਾਂ ਕੈਡਰ ਦੇ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਚੁਣਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਈ ਕੈਡਰਾਂ ਜਾਂ ਪੋਸਟਾਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਕੈਡਰ ਜਾਂ ਵਰਗ ਦੇ ਪੋਸਟ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਚੁਣਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਥੇ ਇਹ ਸਲਾਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

[ਵਿਆਖਿਆ – ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਕਈ ਕੈਡਰ ਜਾਂ ਪੋਸਟਾਂ ਦੇ ਵਰਗ" ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੈਡਰਾਂ ਜਾਂ ਪੋਸਟਾਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਰਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।]

6. ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼1$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ 15 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ 3 ਫੀਸਦੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਕੈਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਲਾਸ I ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਅਤੇ ਸਮੇਤ, ਜਿਥੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ 662/3$_{SUPERSCRIPT}$ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹਰੇਕ ਕੈਡਰ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਲਈ 33 ਪੁਆਇੰਟ ਰੋਸਟਰ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ 4 ਅਤੇ 4-ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਯਮਾਂ 1957 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

7. 1 ਜੂਨ 1978 ਨੂੰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਣਪਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਣਪਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਨੀਅਰਟੀ-ਕਮ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਟੀ, ਹਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਨਿਯਮਾਂ 1957 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਚੁਣਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ, ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 4.ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ: ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1 ਜੂਨ 1978 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਲਈ ਪਰਿਣਾਮੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ।

8. 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1992 ਦੀ ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਨਾ 10 ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਰਨਾਟਕ

ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਆਮ ਭਰਤੀ) ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 8 197711 ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਇੱਕ ਬੈਕਲਾਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਭਗਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਰਾਮੇਗੌੜਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ 12 ("ਭਕਤਾ ਰਾਮੇਗੌੜਾ")।

9. 16 ਨਵੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਡਾ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ13 ("ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ") ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 16 (4)14 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਸੀ 'ਨਿਯੁਕਤੀ' ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਬੀ ਪੀ ਜੀਵਨ ਰੈਡੀ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ:

(i) ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।" ਜਦੋਂ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿਯਮ ਹੋਵੇਗਾ, "ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਵਿਵਿਧਤਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖਣਾ4$_{SUPERSCRIPT}$। ਪਰ, ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਢਿੱਲ ਦੇਣੀ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ",

(ii) ਆਰਟੀਕਲ 16(4) ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਰਫ ਅਗਾਊਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਨਾਲ ਹੀ, ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

(iii) ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਬੀ ਪੀ ਜੀਵਨ ਰੈੱਡੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"792...ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (4) ਸਮੂਹਿਕ ਪਿੱਛੜੇਪਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵੱਧੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ 'ਕਲਾਸ' ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪਿੱਛੜਾ ਵਰਗ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਚਰਚਾ ਕੇਵਲ ਹੋਰ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(iv) ਦੀ ਪਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਰਾਜ ਦਾ”20, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਹੈ "ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ। ਦ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"798...ਇਹ ਰਾਏ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਕਿਸੇ ਕਮਿਸ਼ਨ/ ਕਮੇਟੀ, ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੰਸਦ/ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਮਾਜ 'ਚ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਤਮਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਬੈਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਬੋਰਡ[1966 ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 311 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1967 ਐਸ.ਸੀ. 295] ਵਿੱਚ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਕਹੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4) ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥ (ਅਪਰਯਾਪਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ) ਨੂੰ ਰਾਜ/ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਤਮਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।"

(v) ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ2SUPERSCRIPT। ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਕਿ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੇ, ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਜਾਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵੀ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ, 1978 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ 16 ਨਵੰਬਰ 1992 ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਬਚਾਏ ਗਏ ਸਨ।

11. 17 ਜੂਨ 1995 ਨੂੰ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਸੱਤਾਵੇਂ ਸੋਧ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (4A) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ3SUPERSCRIPT। ਇਹ ਸੋਧ 17 ਜੂਨ 1995 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਈ, 16 ਨਵੰਬਰ 1992 (ਜਿਸ ਦਿਨ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਾਵੇਂ ਸੋਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 1978 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਚਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇ।

12. 10 ਫਰਵਰੀ 1995 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਰ ਕੇ ਸਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ4SUPERSCRIPT ("ਸਭਰਵਾਲ") ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

i ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੈਟੇਗਰੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੋਸਟਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਰਿਮਾਣਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਦੀ ਤੁਸੰਨਤਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ2;

ii ਅਰਕਾਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ3SUPERSCRIPT; ਅਤੇ

iii ਰੋਸਟਰ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉੱਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਆਖਿਆ 10 ਫਰਵਰੀ 1995 ਤੋਂ ਅਗਾਊਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ4SUPERSCRIPT।

13. 1 ਅਕਤੂਬਰ 1995 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ5SUPERSCRIPT ("ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ") ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਐਸ.ਸੀ. ਜਾਂ ਐਸ.ਟੀ. ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਫੀਡਰ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਉੱਤੇ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਮਾਨਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੋਏ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉੱਤੇ ਮੁੜ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਸਭਰਵਾਲ6SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

14. ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ, 1 ਮਾਰਚ 1996 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਨੂਜਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ7SUPERSCRIPT ("ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ I") ਵਿੱਚ ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਮਾਨਿਕ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਰਿਵਰਸ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀਨੇਸ਼ਨ" ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਸਰਕੁਲਰ ਜੋ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

15. 24 ਜੂਨ 1997 ਨੂੰ, ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼1SUPERSCRIPT ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੈਕਲੋਗ ਖਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 3 ਫਰਵਰੀ 1999 ਨੂੰ, ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਨੁਚਿੱਤ ਆਰਟੀਕਲ 16(4A) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼2SUPERSCRIPT ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। 1999 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ 15 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਲਈ ਅਤੇ 3 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਹਰ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਗਰੁੱਪ ਏ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ 662/3 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 15 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ। ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 3 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਉਪਰੋਕਤ ਫੀਸਦੀਆਂ ਦੀ ਅਪਣੀ-ਅਪਣੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1999 ਨੂੰ, ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼3SUPERSCRIPT ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ 1999 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਲੀਆਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਰੋਸਟਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15 ਫੀਸਦੀ ਜਾਂ 3 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਕਲੋਗ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਤਾਕਤ ਦੇ 15 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ 3 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਤੱਕ ਬਣਾਏ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

16. ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ4SUPERSCRIPT ("ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ") ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ I ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਅਪਣਾਇਆ। ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਆਰਕਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਮਾਨਿਆ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਚ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ5SUPERSCRIPT ("ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ II") ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕੀਤਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ 6ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 16 (4ਏ) ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਤਰੱਕੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਗਿਣ ਸਕਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਨਰਲ ਕੈਟਾਗਰੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸਨ ਹੇਠਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਜਨਰਲ ਸ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਤਰੱਕੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਰਾਖਵਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕੂਲਰ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟ ਅਵੈਧ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਉਲਟ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ 1 ਮਾਰਚ 1999 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ (ਅਜੀਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸਿੰਘ I) ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।SUPERSCRIPT

17. ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਰਾਖਵਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਖਵਾਂ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਐਮ ਜੀ ਬਾਦਪਾਨਵਾਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ2SUPERSCRIPT (“ਬਾਦਪਾਨਵਾਰ”). ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਸਹਾਬਰਾਮ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 16 (4ਏ) ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਰੋਸਟਰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"12...ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਵਿਵਿਧ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਸੀਮਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ। ਜੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਰੋਸਟਰ-ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਰੀਅਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਮਾਨਿਆ ਚੈਨਲ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਰੇ ਜਿੱਥੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਰੀਅਤਾ ਜਾਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 16 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣਗੇ। ਅਨੁਚਿੱਤ 16(4ਏ)-1 ਵੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਵਰੀਅਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਵਜੋਂ, ਬਲਕਿ, ਸਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।"

18. ਦੇ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਨੂੰ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਬਡੱਪਨਵਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਕਿ ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਸੰਵਿਧਾਨ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀਆਂ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਜੋ ਸੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ II ਦੇ ਉਲਟ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ 1 ਮਾਰਚ 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਭਰਵਾਲ ਦੇ ਉਲਟ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ 1995 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।**I**

19. ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅੱਠਵੀਂ ਪੰਜਾਹਤ ਸੋਧ) ਐਕਟ 2001 ਨੂੰ 17 ਜੂਨ 1995 ਨੂੰ ਅਸਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

“ਇਸ ਅਨੁਚਛੇਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਰੋਕੇ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਜਾਂ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਪਦੋਨਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਯਾਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਨਾਲ।”

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸੋਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਿਜ਼ਰਵਡ-ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਪਦੋਨਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਅੱਠਵੀਂ ਪੰਜਾਹਤ ਸੋਧ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ – 17 ਜੂਨ 1995 – ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਤਰਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਲਈ ਪਦੋਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ।

20. 2002 ਵਿੱਚ, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ। ਕਾਨੂੰਨ 17 ਜੂਨ 1995 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਨੇ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪਦੋਨਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ II ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਪਾਦਿਤ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਬਦੱਪਨਾਵਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪਦੋਨਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ 17 ਜੂਨ 1995 ਨਾਲ ਅਸਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਡੇਟ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

21. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਰਵੀਂ ਅਤੇ ਅੱਠਵੀਂ ਪੰਜਾਹਤ ਸੋਧਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਨਾਲ ਬਦਲਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਸੇਵਾ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਕਲਪ ਹਨ। ਹੈਂਸ, ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਅਧੀਨੋ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ:

"79. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ "ਕੈਚ-ਅੱਪ" ਨਿਯਮ ਅਤੇ "ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ" ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਅਵਧਾਰਣਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਵਧਾਰਣਾਵਾਂ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਵਧਾਰਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਾਰਬੱਧਤਾ, ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤ ਦੇ ਦਰਜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ "ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ" ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਦੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(1) ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨਸ਼ਟ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਅਧੀਨ "ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਕੋਡ" "ਕੈਚ-ਅੱਪ" ਨਿਯਮ ਦੇ ਮਿਟਾਉਣ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਵਧਾਰਣਾਵਾਂ ਅਭਿਆਸਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤ ਦੇ ਦਰਜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸੋਧ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਤਾਂ "ਕੈਚ-ਅੱਪ" ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ "ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ" ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ (1) ਅਤੇ (4) ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

22. ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਇੱਕ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮਾਪਣਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ:

(i) ਕਲਾਸ ਦੀ ਪਿੱਛੜੇਪਣ;

(ii) ਸਰਕਾਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕਲਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਯਾਪਤਾ;

(iii) ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਾਮਾਨਿਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

23. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ:

"107. ...ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਕੋਲ ਪਿੱਛੜੇਪਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਮਾਪਣਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰਾਜ ਦੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਪਿੱਛੜੇਪਣ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ..."

117. ... ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮਾਪਣਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣੇ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਲਾਸ ਜਾਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼/ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਿਨਾ ਸਾਮਾਨਿਆ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਅਧੀਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।"

123. ... ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੜੇਪਣ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ

ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼/ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕਲਾਸ ਦੇ ਪਿੱਛੜੇਪਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਮਾਪਣਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਪਵੇਗਾ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਕੋਲ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 50% ਦੀ ਛੱਤ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਲਈ ਵਧਾ ਦੇਵੇ।"

ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ:

"110...ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ, ਭਾਵ, 50% (ਗਿਣਤੀ ਬੈਂਚਮਾਰਕ) ਦੀ ਛੱਤ ਸੀਮਾ, ਕ੍ਰੀਮੀ ਪਰਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਭਾਵ, ਪਿੱਛੜੇਪਨ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਯਾਪਤਾ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਉਲੰਘਣ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਭਾਵ, ਕਿ ਪਿੱਛੜੇਪਨ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਯਾਪਤਾ ਦੇ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੀ ਪੋਸਟ(ਾਂ) ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮੂਹਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਕੋਲ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ, ਜੇਕਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਚੌੜਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਹ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਨੁਚਿੱਤ 16(4ਏ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ "ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਤੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਭਾਵ, ਪਿੱਛੜੇਪਨ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਯਾਪਤਾ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਹੋਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ "ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਾਰਕ" ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ। ਉਹ ਅਨੁਚਿੱਤ 16 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। "ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ" ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ "ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

24. ਬੀ.ਕੇ. ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰੀਮੀ ਪਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰਵੇਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ II ਅਤੇ ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਗੋਸਵਾਮੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਾਵਜੂਦ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅੱਠਵੀਂ ਪੰਜਾਹ ਸੋਧ) ਐਕਟ 2001 ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਯਾਪਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਡਾਟਾ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਮੂਹਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦ

25. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਰਜ ਭਾਨ ਮੀਨਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਟੇਟ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਐਸ ਪੈਨੀਰ ਸੇਲਵਮ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੀ ਸਟੇਟ("ਪੈਨੀਰ ਸੇਲਵਮ"), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ

ਕਸਰਤ “ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ”, “ਪਿੱਛੜੇਪਨ” ਅਤੇ “ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ” ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜਬੂਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

“29. ਐਸ ਪੈਨੀਰ ਸੇਲਵਮ “ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ‘ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ’, ‘ਪਿੱਛੜੇਪਨ’ ਅਤੇ ‘ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ’ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਸਰਤ, ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4-ਏ) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲਈ ਕੋਈ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜਬੂਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਉਲਟਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਸੀ

ਆਰਕਸ਼ਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਦੇਣਾ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਆਰਕਸ਼ਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਨੂੰ ਛੀਨਣਾ ਉਸ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4-ਏ) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ "ਕੈਚ-ਅੱਪ" ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮੀ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਏਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ। ਹੋਰ ਪਰਿਣਾਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

26. ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰ I ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 22 ਮਾਰਚ ਨੂੰ 2017, ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਕਮੇਟੀ 47 ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਰਾਜ ਦੇ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਦੇ ਪਛੜੇਪਣ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਕਰਨਾਟਕ। ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕੰਮ ਸਨ:

“1) ਦੀ ਕਾਡਰ-ਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰੋ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਵਿਭਾਗ;

2) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਪਿੱਛੜੇਪਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰੋ; ਅਤੇ

3) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ।"

27. 5 ਮਈ 2017 ਨੂੰ, ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ "ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੜੇਪਨ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਅਪਰਿਆਪਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ" ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸਿਰਲੇਖਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ, ਆਪਣੇ ਪਰਸੋਨਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ, ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ 8 ਜੂਨ 2017 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਮਾ ਕਰਵਾਇਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 'ਕੀ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਡਾਟਾ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੈਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ' 'ਤੇ ਰਾਏ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 27 ਜੁਲਾਈ 2017 ਨੂੰ ਜਮਾ ਕੀਤੀ।

28. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਵਮਾਨਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਨੇ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। 20 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਿਣਾਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ। ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪਾਲਣਾ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

29. ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਆਫ ਕਾਂਸੀਕ੍ਵੈਂਸ਼ਲ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਟੂ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਸਰਵੈਂਟਸ ਪ੍ਰਮੋਟਡ ਆਨ ਦ ਬੇਸਿਸ ਆਫ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ (ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ) ਬਿੱਲ 2017 ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 17 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੇ 23 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। 16 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 200 ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ। ਬਿੱਲ ਨੂੰ 14 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਅਤੇ 23 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

30. ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 4, ਅਤੇ 5 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ:

“3. ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ।- ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਸਮਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਜੋ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਾਂਸੀਕ੍ਵੈਂਸ਼ਲ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਰੀਅਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜੋ ਅਣਆਰਕਸ਼ਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰੀਅਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੇਠਲੇ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਭਰਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੇਠਲੇ ਕੈਡਰਾਂ ਤੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ,-

(i) ਹਰੇਕ ਹੇਠਲੇ ਕੈਡਰ ਲਈ ਤਰੱਕੀਸ਼ੀਲ (ਉੱਚੇ) ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਭਰਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਅਤੇ

(ii) ਰੋਸਟਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੇਠਲੇ ਕੈਡਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮਾਂਕ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਵਿਸਾਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਤੇ ਅਣਆਰਕਸ਼ਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਰੀਅਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਰੀਅਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਤਰੱਕੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

4. 27ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ।- ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ 27ਵੇਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, ਉਨ੍ਹੀਂ ਸੌ ਅਠਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

5. ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ.- ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਭਰਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤਰੱਕੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਖਿੱਚੇਗੀ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬੈਕਲੋਗ ਖਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੰਮਲ ਅਤੇ ਫਿੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਬੈਕਲੋਗ ਖਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਉਹ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੰਮਲ ਅਤੇ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਉਹ ਸੁਪਰਨਮਰੇਟਰੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਮਿਲਣ ਤੱਕ।"

ਧਾਰਾ 9 ਤਰੱਕੀਆਂ ਸਬੰਧੀ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

“9. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ।- ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਦੀ ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜੋ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ 27ਵੇਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1978 ਤੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਅਨੁਸਾਰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ, ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ:- (ਕ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਗੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਬਰਕਰਾਰ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਅਤੇ (ਖ) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ

ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

ਧਾਰਾ 1 (2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ 17 ਜੂਨ 1995 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਸੱਤਰਵੀਂ ਅਤੇ ਅੱਸੀਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤਾਰੀਖ)।

31. ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਤਰਕ ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਹੈ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ। ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਟੈਗ ਕੀਤੇ ਗਏ।

32. 27 ਜੁਲਾਈ 2018 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਬੈਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 3 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਇਕ ਸਰਕੁਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ/ ਡੀਮੋਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਜਨਤਕ ਉਦਯੋਗਾਂ, ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

33. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲਛਮੀ ਨਰਾਇਣ ਗੁਪਤਾ 49 ਵਿੱਚ, ("ਜਰਨੈਲ") a ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਆਈ ਨਾਗਰਾਜ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ:

(i) ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਪਛੜਾਪਣ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ 'ਚ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ';

(ii) ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ; ਅਤੇ

(iii) ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਨਾਗਰਾਜ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਹੈ ਈਵੀ ਚਿੰਨਈਆ ਬਨਾਮ AP50 ਸਟੇਟ ("ਚਿੰਨਈਆ") ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ।

34. ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

i ਚਿੰਨਾਇਆ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ4$_{SUPERSCRIPT}$ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਪ-ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਕਵਾਇਦ ਅਨੁਚਿੱਤ 341(2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਵਲ ਸੰਸਦ ਦਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਪ੍ਰੈਜੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਚਿੰਨਾਇਆ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਾਗਰਾਜ ਲਈ ਚਿੰਨਾਇਆ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚਿੰਨਾਇਆ ਨੇ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ5$_{SUPERSCRIPT}$;

(ii) ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੀ ਪਿੱਛੇਵਾੜ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇੰਦਰਾ ਸਾਵਹਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ6$_{SUPERSCRIPT}$;

(iii) ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਜਦੋਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਰਟੀਕਲ 341 ਅਤੇ 342 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਨਿਰਮਾਣ ਉੱਤੇ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੋਡ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ।

35. 12 ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਨੂੰ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਜ ਹੁਣ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀ ਮੌਖਿਕ ਭਰੋਸੇ ਉੱਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਬੰਧਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੇਵਲ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ । ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾਟਨ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬਰੋਚ ਬੋਰੋ ਮਿਉਂਸਪੈਲਿਟੀ 55 (“ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾਟਨ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ”) ਅਤੇ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਾਠਕ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ("ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ")56, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਇਸਦੇ ਅਧਾਰ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ. ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਏ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਭਾਅ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ।

36. 27 ਫਰਵਰੀ 2019 ਨੂੰ, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਨੇ ਏ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ 57 ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ:

"ਹਾਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਾਡਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 1 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ 27 ਫਰਵਰੀ 2019 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ.

C. ਬੇਨਤੀਆਂ

ਸੀ.ਆਈ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ

37. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਬਾਰੇ, ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾਕਟਰ ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ. ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਡਾ ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਨੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

A. ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਜਾਇਜ਼ ਹੈ?

(a) ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰ I ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਬਿਨਾਂ ਫੈਸਲਾ?

(ਬੀ) ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(c) ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ । ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਮੰਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(d) ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 200 ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਕੀ ਵੈਧ ਸੀ? ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੀ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ?

B ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ? ਕੀ 5 ਮਈ 2017 ਨੂੰ ਗਠਿਤ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ?

C ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਵਰਤਮਾਨ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ (ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ) 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਹੈ ਜਾਂ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਨਿਗਮਾਂ 'ਤੇ?

38. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਡਾ. ਧਵਨ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸੁਝਾਅਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਂਗੇ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੁਝਾਅਾਂ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਸਲੀਅਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ:

A. ਨਿਆਂਕਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹਥਿਆਈ

39. ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੜਬੜੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ 19 ਫਰਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 22 ਮਾਰਚ 2017 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਤਿਰਿਕਤ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪਿੱਛੜੇਪਣ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਯਾਪਤਾ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਸਰ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਰਿਪੋਰਟ 5 ਮਈ 2017 ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। 26 ਜੁਲਾਈ 2017 ਨੂੰ, ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਉਪ-ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਸੌਦਾ ਬਿੱਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ। ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਗਏ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। 4 ਅਗਸਤ 2017 ਨੂੰ, ਕੈਬਿਨੇਟ ਉਪ-ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ। 7 ਅਗਸਤ 2017 ਨੂੰ, ਕੈਬਿਨੇਟ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਬਿੱਲ ਨੂੰ 14 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 17 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ 23 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 6 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 15 ਫਰਵਰੀ 2018, 9 ਮਾਰਚ 2018 ਅਤੇ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗ□ਹ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗੇ ਜੋ 16 ਮਾਰਚ 2018 ਅਤੇ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਬਿੱਲ ਨੂੰ 14 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਕੇ 23 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ।

40. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

(i) ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ "ਸਿਵਾਏ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਦੇ";

(ii) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ:

(a) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਹੈ;

(b) ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹੈ;

(c) "ਮਜਬੂਰੀਆਂ" ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(d) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਕੇਵਲ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(e) ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸੀਮਿਤ ਬੈਕਲੋਗ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ;

(f) ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ “ਅਧਿਕਤਾ” ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(g) ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ 17 ਜੂਨ 1995 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀ. ਸੱਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੇਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

41. ਸੱਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੇਵਾਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਹੈ:

(ਅ) ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੱਤਾ ਨਿਆਇਕ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ;

(ਬ) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪਲਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਨਿਆਇਕ ਸੱਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ;

(ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਐਕਟ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(ਦ) ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(ਈ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲੈਜਿਸਲੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਮੌਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਵੱਖਰਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇ;

(ਐਫ) ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪਿੱਛੇਕੜ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(g) ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੈਜਿਸਲੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਐਚ) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਲੈਜਿਸਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਜੋ ਅਤਿ ਵਿਆਪੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਦਲਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਨਵੀਂ ਲੈਜਿਸਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਵਲ ਐਨਕਟਮੈਂਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

42. ਡਾ. ਧਵਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ (i) ਪ੍ਰਿੰਟਵਿਟ ਕਾਟਨ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, (ii) ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ, (iii) ਐਸ ਆਰ ਭਗਵਤ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮੈਸੂਰ6SUPERSCRIPT, (iv) ਬਖਤਾਵਰ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਐਮ ਡੀ ਨਾਰਾਇਣ7SUPERSCRIPT, (v) ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਰਾਜਸਥਾਨ8SUPERSCRIPT, (vi) ਈ ਕਾਵੇਰੀ9SUPERSCRIPT, (vii) ਐਸ ਟੀ ਸਾਦਿਕ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕੇਰਲਾ10SUPERSCRIPT ਅਤੇ (vii) ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕੇਰਲਾ11SUPERSCRIPT।

. 43. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂਤਾ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ, ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ, ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 9 ਮਈ 2017 ਅਤੇ 8 ਸਤੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਰਿਸਠਤਾ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ 30 ਨਵੰਬਰ 2017 ਤੱਕ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ 15 ਜਨਵਰੀ 2018 ਤੱਕ ਸਮਾਂ ਵਧਾਇਆ। 15 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। 29 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 15 ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ। 17 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ, ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 20 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ, ਕੁਝ ਅਵਮਾਨਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਸਮੇਂ, ਪਰਿਣਾਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ (1 ਮਈ 2018 ਤੱਕ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਡਿਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 9 ਮਈ 2018 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ 4 ਜੁਲਾਈ 2018 ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ। 28 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਅਗਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ 23 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ"। 7 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਹੈ।

C. ਸੀ. ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਘਾਟ

`. 44. ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾਗਰਾਜ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਬੈਕਲੋਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ;

(ii) ਅਤਿਰਿਕਤ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ;

(iii) ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਉਲਟ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇਗਾ।

45. ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ:

a. ਇਸ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾਵਾਂ, ਇੱਕਵਾਹੀ, ਬਿਆਸੀ ਅਤੇ ਛਿਆਸੀਵਾਂ ਸੋਧਾਂ ਕੇਵਲ ਸਮਰੱਥਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਵੈਧ ਸਨ। ਸਮਰੱਥਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੈਧ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਦੋਹਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ:NONE

i ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪਿੱਛੜੇਪਨ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਦੀ ਅਪਰਿਆਪਤਾ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਜਿਸ ਲਈ ਮਾਪਣਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਅਤੇNONE

NONE

ii NONEਅਤਿਰੇਕਤਾ, ਜੋ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਮਿਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।NONE

NONE

bNONEਨਾਗਰਾਜNONE ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਆਈ.ਆਰ ਕੋਹਲੋ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਆਫ NONEਟੀ.ਐਨNONE ਅਤੇ NONEਜਰਨੈਲNONE ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ; ਅਤੇNONE

NONE

c NONEਜਰਨੈਲNONE ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ NONEਨਾਗਰਾਜNONE ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਪਿੱਛੜੇਪਨ ਬਾਰੇ ਮਾਪਣਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ NONEਨਾਗਰਾਜNONE ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ NONEਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀNONE ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਟੈਸਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ NONEਨਾਗਰਾਜNONE ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਲਾਗੂਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।NONE

46. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

(i) ਪਛੜੇਪਣ ਬਾਰੇ ਅਧਿਆਇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ii) ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ 30 ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(iii) ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡਾਟਾ 31 ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ 32 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਹੈ ਵਿਭਾਗ;

(iv) 1986 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਡਾਟਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(v) ਡੇਟਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ STs ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ 1999 ਤੋਂ 2015 ਪਰ 31 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਔਸਤ 2.70 ਹੈ;

(vi) ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੋਰਡ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਗ੍ਰਾਂਟ-ਇਨ-ਏਡ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਰ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਟਾ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੈ;

(vii) ਪਬਲਿਕ ਵਰਕਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ("ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ.") ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਪਾਵਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ ("ਕੇ.ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ.ਐਲ.") ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਪਰਿਆਪਤ ਹੈ;

(viii) ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਉਪਲਬਧਤਾ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ, ਜੋ ਕਿ ਸਭਰਵਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ;

(ix) ਡਾਟਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਜੋ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ;

(x) ਡੇਟਾ ਕਾਡਰ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਗ੍ਰੇਡ ਏ, ਬੀ, ਸੀ ਅਤੇ ਡੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜਰਨੈਲ ਨੂੰ ਡੇਟਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਾਡਰ;

(xi) ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮਾਨ ਲਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰੇਡ A, B, C ਅਤੇ D ਕੈਡਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ;

(xii) ਰਿਪੋਰਟ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਕੁਝ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ PWD ਅਤੇ KPTCL ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ";

(xiii) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ:

(a) ਡਾਟਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਰਗੇ ਆਮ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ;

(b) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ, ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਮ ਹੈ; ਅਤੇ

(c) ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਨ।

(xiv) ਰਾਜ ਨੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਗ੍ਰੇਡ A ਅਤੇ B ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਿਧ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਟਾਪਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ।

47. ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, "ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ";

(ii) 6 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ "ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ" ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਅਨੁਚਿੱਤ 200 ਅਧੀਨ;

(iv) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦਾਵਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਬਿੱਲ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 200 ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ ਜੋ ਸੰਘੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਿ ਸੱਤਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(a) ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ 6 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ;

(b) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(v) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਫਾਈ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ;

(vi) ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਈਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ

(vii) ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਅਨੁਚਛੇਦ 200 ਅਧੀਨ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

48. ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਣ ਲਈ, ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਕੈਸਰ-ਆਈ-ਹਿੰਦ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ6SUPERSCRIPT, ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਆਫ ਵਿਲੇਜ ਜਮਾਲਪੁਰ ਬਨਾਮ ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ7SUPERSCRIPT (“ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਆਫ ਵਿਲੇਜ ਜਮਾਲਪੁਰ”), ਹੋਏਸਟ ਫਾਰਮਾਸਿਉਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ8SUPERSCRIPT (“ਹੋਏਸਟ ਫਾਰਮਾਸਿਉਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ”) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ") ਅਤੇ ਨਬਮ ਰੇਬੀਆ ਅਤੇ ਬਾਮੰਗ ਫੇਲਿਕਸ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ**(1)SUPERSCRIPT ("ਨਬਮ ਰੇਬੀਆ")।

ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ:

ਗਵਰਨਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੈਧ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ;NONE

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ;NONE

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇNONE

ਹਵਾਲਾ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੀ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।NONE

ਈ. ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਸਮੇਤ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ

49. ਡਾ. ਧਵਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਹਨ:

ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਿਯਮ 1957 ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;NONE

ਬਦੱਪਨਾਵਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਿਯਮ 1957 ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ;NONE

18 ਅਗਸਤ 2006 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਿਯਮ 1957 ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਨੇ ਬਦੱਪਨਾਵਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ;NONE

ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੇ ਬਦੱਪਨਾਵਰ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਤਃ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ;NONE

ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਆਪਣੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਨਿਯਮ 1957 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਦਰਭ ਸਿਰਫ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਿਯਮ 1957 ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਰੂਪ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਿਯਮ 1957, 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰੇਗਾ;NONE

27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਿਯਮ 1957 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਜਾਂ NONE4-ਏ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ)NONE ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ;NONE

vii ਕੋਈ ਵੀ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਬੈਕਲੈਗ ਨੂੰ ਭਰਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕ ਜਾਂ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ; ਅਤੇ

(viii) ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਅਤਿਵਾਦਿਤਾ ਲਈ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

50. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਧਵਨ ਦੇ ਤਰਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

(i) ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਾਗਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(ii) ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਸਟੇਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਜਬੂਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ;

(iii) ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਹੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ। ਭਾਵੇਂ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਦਿਆਂ ਹੋਏ, ਸਟੇਟ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ;

(iv) ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਖਾਮੀਆਂ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ;

(v) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ-ਜੁਲਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ (i) ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਜੋ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਜੋ ਭੂਤਕਾਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ;

(vi) ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਿਯਮ 1957 ਅਜੇ ਵੀ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਬਦੱਪਨਾਵਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ;

(vii) ਅਣਕੰਟਰੋਲਡ ਬੈਕਲੈਗ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(viii) ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਭਿਆਸ ਪੋਸਟ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਹ ਕੈਡਰਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਨਾ ਕਿ ਗਰੁੱਪ A ਤੋਂ D ਉੱਤੇ;

(ix) ਸਟੇਟ ਦੀ ਕਾਉਂਟਰ ਹਲਫਨਾਮਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(x) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

. 51. ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੇਖਰ ਨਾਫਾਡੇ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

(i) ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਬਦਲਾਵ ਨਾਲ ਰੈਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(ii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਡਿਤ ਐਮ ਐਸ ਐਮ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸਿਨਹਾ* ਵਿੱਚ ਹੋਲਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣਾ ਰੈਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ;

. (iii) ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਫੈਸਲਾ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ;

. (iv) ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਲਟਫੇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ;

. (v) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਸਟੇਟ ਆਫ ਵੈਸਟ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਕਮਲ ਸੇਨਗੁਪਤਾ*);

.(vi) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਡਾਟਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ: ਇਹ ਡਾਟਾ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਨਿਆਂਕਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ;

. (vii) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਗਭਗ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਨ;

. (viii) ਵਿਧਾਨਕ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਦਾ ਆਧਾਰ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਸੀ: ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਤਾਜ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ix) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ 1978 ਤੋਂ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ;

. (x) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਧਾਰ ਹੈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟਰਿਕਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਜੋ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ;

. (xi) ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ; (xii) ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 200 ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 254 (2) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਹਨ;

(xiii) ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੇ ਪਹਲੂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਬੜਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

(xiv) ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਗਰੁੱਪਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੈਡਰਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। ਡਾਟਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਹੈ; ਅਤੇ

(xv) ਡਾਟਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ।

52. ਡਾ. ਧਵਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪੁਨੀਤ ਜੈਨ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ:

(i) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਸਿਰਫ ਰਿਕਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼1 SUPERSCRIPT ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪਰਿਚਯ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ "ਜਾਇਜ਼" ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(ii) ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਰਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ। ਨਾਗਰਾਜ ਮੰਡੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4ਏ) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਪੰਨਾਰ ਸੇਲਵਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਹੋਰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ

(iii) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅੱਸੀ-ਪੰਜਵੇਂ ਸੋਧ ਨੂੰ 17 ਜੂਨ 1995 ਤੋਂ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਜਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਸੀ.2. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਅਤੇ ਹਸਤਕਿਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

53. ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ, ਮਿਸਟਰ ਬਸਵਾ ਪ੍ਰਭੂ ਐਸ ਪਾਟਿਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ:

ਏ. ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ

(i) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੋ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ:

(a) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਰਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰੋ ਲਈ ਪਰਿਣਾਮੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਡੇਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ: (i) ਪਿਛੜੇਪਨ; (ii) ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ; ਅਤੇ (iii) ਸਮੁੱਚੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਬੀ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ;

(ਬੀ) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਪਿਛਲਾ ਜਾਂ ਪਿਛਾਖੜੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 16 (4A) ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ 1978 ਤੋਂ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਛਾ ਇਸਦੇ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ (ਚੇਵੀਤੀ ਵੈਂਕੰਨਾ ਯਾਦਵ v ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ 73 ("ਚੇਵੀਟੀ ਵੈਂਕੰਨਾ ਯਾਦਵ"), ਉਤਕਲ ਕੰਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਐਂਡ ਜੋਨਰੀ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੜੀਸਾ74 ("ਉਤਕਲ ਕੰਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਐਂਡ ਜੋਨਰੀ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ") ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ 75 (“ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ”);

(ਸੀ) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 17 ਜੂਨ 1995 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਾਰਵੇਂ ਅਤੇ ਅੱਸੀ-ਪੰਜਵੇਂ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰੀ

ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਸਮੇਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲੀ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਤੋਂ (ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਰੀਖ ਹੈ) ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਡੀ) ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਨੂੰ 10 ਫਰਵਰੀ 1995 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ (ਅਰਥਾਤ ਸਭਰਵਾਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ)। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ II ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, 1 ਮਾਰਚ 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਬਦੱਪਨਾਵਰ ਨੇ 1 ਮਾਰਚ 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਏ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ।

(e) ਜਦੋਂ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਦਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦੇ ਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਬੁੱਧੀਮਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਇਕ ਮੂਲਿਆਂਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਅਤੇ

(f) ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਇੱਕ ਵੇਸਟਿਡ ਜਾਂ ਇਕੱਠੀ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ।

(ii) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਸੇ ਵਰਗ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ:

(a) ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬੋਨਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਪਟਦਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(b) ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੈਧਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹੈ।

(iii) ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਜਬੂਰੀ ਵਾਲੇ ਕਾਰਣ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, (a) ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਦੀ ਘਾਟ; (b) ਪਿੱਛੜਾਪਣ; ਅਤੇ (c) ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(iv) ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪਿੱਛੜਾ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਯਾਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਸ਼ਾਤਮਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ;

(v) ਨਾਗਰਾਜ ਵੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਮਾਪਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਤਿੰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਅਤੇ ਮਾਪਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ;

(vi) ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਦੀ ਅਪਰਿਆਪਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਦਾ ਟੈਸਟ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(vii) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

B. ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 'ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਣਾਂ' ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੈ:

1. ਪਿੱਛੜੇਪਣ

(i) ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਪਿੱਛੜੇਪਣ ਬਾਰੇ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

(ii) ਫਿਰ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਪਿੱਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਪਿੱਛੜੇਪਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

2. ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਿਆਪਤਾ

(i) ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ II ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਿਆਪਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 2.5 ਅਤੇ 2.6 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਦਰਜ ਕੀਤਾ;

(ii) ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਕੈਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੈਰਾ 2.4.1 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਰੁੱਪ A, B, C ਅਤੇ D ਲਈ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਅਪਰਿਆਪਤਾ ਬਾਰੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ;

(iii) ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਸਹਬਰਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾ

ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ/ਖਾਲੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(iv) ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਅਨੁਭਵ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਸਵੀਪਰਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਜੋ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਖਿਲਾਫ ਨਿਯੁਕਤ ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ

(i) ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ III ਦੇ ਪੈਰਾ 3.12 ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ;

(ii) ਤਰੱਕੀਆਂ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ-ਕੁਮ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। (ਨਿਯਮ 19(3)(a) ਦੇ ਨਿਯਮ 1977) ਕੇਵਲ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਯੋਗਤਾ/ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਮਾਪਦੰਡ ਰੋਸਟਰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ; ਅਤੇ

(iii) ਤਰੱਕੀ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪੁਖਤਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਵਧੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ

ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

ਸੀ. ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ:

(i) ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕੇਵਲ ਦਾਖਲਾ ਪੱਧਰ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਕੇਵਲ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਲਈ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਖਲਾ ਪੱਧਰ/ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ii) ਭਾਵੇਂ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੇ ਦੇਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।

(iii) ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਆਧਾਰਿਤ ਕਿਸੇ ਅਸਾਮੀ ਜਾਂ ਕਰੀਅਰ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

(iv) ਨਾਗਰਾਜ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਕਿ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦਾ ਬਾਹਰਵੇਂ ਹੋਣਾ ਅਨੁਚਿੱਤ ਸੰਖਿਆ 16(4A) ਅਧੀਨ ਸਮਰਥਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ;

(v) ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ, ਪਿੱਛੜੇਪਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਨੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਲਈ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ

(vi) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਰਡਰ 1978 ਅਧੀਨ, ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਕੇਵਲ ਕਲਾਸ I ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹਨ।

ਡੀ. ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਅਨੁਪਾਤਿਕਤਾ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

(i) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਰਡਰ 1999 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ ਹੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਚੂੰਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਕੇਵਲ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਲਈ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਰੀਅਤਾ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ-ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀ-ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਭਰਵਾਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਆਰਡਰ 1978 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1999 ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਆਰਡਰ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ (ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਕਲੌਗ ਨੂੰ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ ਕੁੱਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ (ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਹੀਂ)।

E. ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 200 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਆਰਟੀਕਲ 200 (i) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (ii) ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਰੋਕਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (iii) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਰਟੀਕਲ 254 (2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਹੋਏਚਸਟ ਫਾਰਮਾਸਿਉਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ)

F. ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਨਾ ਤਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 200 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਰਟੀਕਲ 201 ਇਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ 1899 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1)(iv) ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਐਕਟ ਉਸ ਦਿਨ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਹੋਰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

G. ਕਰਨਾਟਕ ਪਾਵਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ, ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਲਈ 2005 ਅਤੇ 2016 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਗਲਤ ਹੈ।

i ਕੇਪੀਟੀਸੀਐਲ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇਨ-ਚੀਫ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਸਿਰਫ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਐਕਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਐਕਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਿੱਤੀ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਅਧਿਕ ਅਧੀਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 2.4 ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕੱਠੀ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 80.35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਛੇ ਮੁੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ; ਸਿੱਖਿਆ, ਹੋਮ, ਸਿਹਤ, ਰੈਵੇਨਿਊ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹਨ। ਇੱਕੱਠੀ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦਾ ਡਾਟਾ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਛੋਟੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦਾ ਡਾਟਾ ਸੰਪੂਰਣ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

54. ਮਿਸ ਇੰਦਿਰਾ ਜੈਸਿੰਗ12$_{SUPERSCRIPT}$, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਜੋ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ (ਕਰਨਾਟਕ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ) ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੈਧ ਹੈ। ਮਿਸ ਜੈਸਿੰਗ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ:

(i) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਟੇਟ ਆਫ ਕੇਰਲਾ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਮ. ਥਾਮਸ13$_{SUPERSCRIPT}$ ("ਐਨ.ਐਮ. ਥਾਮਸ") ਅਤੇ ਨਾਗਰਾਜ ਨੇ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4) ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (1) ਦਾ ਇੱਕ ਸਹਾਨੁਭੂਤੀਪੂਰਨ ਐਲਾਨ ਹੈ। 'ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਸਮਾਨਤਾ' ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਰਥ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ

ਐਸ.ਸੀ., ਐਸ.ਟੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਅਨਿਆਇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਬੋਝਾਂ ਦੇ ਵੰਡਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018, ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਕੇ, ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੈਧ ਹੈ;

(ii) ਅਨੁਚਛੇਦ 15 (4) ਅਧੀਨ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਇਸ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 46 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਐਸ.ਸੀ., ਐਸ.ਟੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ;

(iii) ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋਵੇ।

ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਾਰੇ ਏ ਡਾਟਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ, ਅਨੁਚਿੱਤ 16 (4ਏ) ਅਧੀਨ ਸਕਿਰਿਆ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਸ ਅਨੁਚਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ;

iv ਸਭਰਵਾਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੇ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਗਰੁੱਪ' ਵਿੱਚ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੈਡਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਬਾਰੇ ਮਾਪਣਯੋਗ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇਗਾ;

v ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅੰਕੜਾਕ ਅਧਿਐਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਘਟੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ ਤੇ, ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ 'ਚੰਗਾ' ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਨਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

vi ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਮਾਪਣਯੋਗ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤੇ ਡਾਟਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਆਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੰਡੇਮਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

vii ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਗੁਣਾਤਮਕ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਦੋਵੇਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ, ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਡਾਟਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਡਾਟਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਭਾਵ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਡਾਟਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ

(viii)ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਓਬੀਸੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਤੱਕ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰੋ। 'ਤੇ ਨਾਗਰਾਜ 'ਚ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ

ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜਰਨੈਲ ਨੇ ਡੀ ਮਲਾਈਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪਰਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।

55. ਮਿਸਟਰ ਦਿਨੇਸ਼ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ2, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਜੋ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ (ਕਰਨਾਟਕ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼' ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ), ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ:

(i) ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਛੇਦ 16 (4A) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ (ਸੱਤਰਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ 1995 ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਣਾਮੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ 16 (4A) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ (ਪੰਜਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ 2001 ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦ ਨਾਗਰਾਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰਿਣਾਮੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੀ ਗਰਾਂਟ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਚਾਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਾਰਕ, ਅਰਥਾਤ (i) ਪਛੜੇਪਣ; (ii) ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ; (iii) ਕਰੀਮੀ ਪਰਤ ਦਾ ਖਾਤਮਾ; ਅਤੇ (iv) ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਯੋਗ ਕਰਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਹੈ ਅਨੁਛੇਦ 16 (4A) ਅਧੀਨ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀਨੀਅਰਤਾ;

(ii) ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਰਨਾਟਕ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੈ. ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰਿਣਾਮੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜੋ ਕਿ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ। ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਵਿਚ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੀ ਗਰਾਂਟ;

(iii) ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਾ ਸਾਧਾਰਣ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦੇ ਸਾਧਾਰਣ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਲਗਾਤਾਰ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ 1957 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪੈਰਾ III (ਡੀ) ਮਿਤੀ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਨੇ ਸੀਮਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਿਯਮ 4 ਆਪਣੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(iv) ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇ ਸਾਮਾਨਿਆ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਲਈ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲਾਗੂਕਾਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਲਗਾਤਾਰ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰੀਅਤਾ ਜਾਂ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਾਵ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16(1) ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14, 16(1) ਅਤੇ 16(4) ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ I, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ II ਅਤੇ ਬਦੱਪਨਾਵਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਾਵੇਂ ਅਤੇ ਅੱਸੀ-ਪੰਜਵੇਂ ਸੋਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਸੀ-ਪੰਜਵੇਂ ਸੋਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇ ਸਾਮਾਨਿਆ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਿਊਂਦਾ ਕਰਨਾ ਸੀ;

(v) ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰੀਅਤਾ ਸੇਵਾ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਰਜਾ ਤੱਕ ਉਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰੀਅਤਾ ਅਤੇ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018, ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰੀਅਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵੈਧ ਕਸਰਤ ਹੈ; ਅਤੇ

(vi) ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ, ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਚਾਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

56. ਮਿਸਟਰ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਯਣ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਅਨੁਚਿੱਤ 16 (4A) ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਸਟਿਸ ਬੀਪੀ ਜੀਵਨ ਰੈੱਡੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਾਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ। ਅਨੁਚਿੱਤ 16 (4) ਵਿੱਚ 'ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਨੁਚਿੱਤ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ (3) ਅਤੇ (5) ਵਿੱਚ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਨੁਚਿੱਤ 16 (4) ਵਿੱਚ 'ਕੋਈ ਵੀ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਚਿਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਿੱਤ 16 (4) ਪਿੱਛੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਜੋਂ ਸੰਪੂਰਣ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਇਲਾਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਰਗ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਖੁਦ ਖਾਸ ਇਲਾਜ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 16 (4) ਦੇ ਬਾਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਰਗੀਕਰਣ ਜਾਂ ਖਾਸ ਇਲਾਜ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਚਲਦੇ, ਹੁਣ ਇਹ ਇੱਕ ਸੈਟਲਡ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(ii) ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੀ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਯਾਪਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸੀ ਅਨੁਚਿੱਤ 16 (4) ਅਧੀਨ। 30 ਅਗਸਤ 1979 ਨੂੰ ਅਪਰਯਾਪਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ (vi) 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ (d) 1 ਜੂਨ 1978 ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(iii) 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ (vii) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਕੇ" ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਿਯਮਾਂ 1957 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 4 (ਏ) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(iv) ਧਾਰਾ (vii) ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਕੇ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ 1 ਜੂਨ 1978 ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ (d) ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਮ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ-ਕਮ-ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ "ਹਰ ਮੌਕੇ" ਤੇ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਿਯਮਾਂ 1957 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(v) "ਹਰ ਇੱਕ ਮੌਕੇ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਕੇ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਮੰਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਣਾਮਸ਼ੀਲ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ;

(vi) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ

ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਣਾਏ :

(a) ਨਿਯਮ 1977 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਕਤਾ ਰਾਮੇਗੌਡਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਗਈ;

(b) ਕਰਨਾਟਕ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ, ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਟ੍ਰਾਈਬਜ਼ ਅਤੇ ਅਨਯ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ (ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਦਿ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ 1990;

(c) ਕਰਨਾਟਕ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ, ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਟ੍ਰਾਈਬਜ਼ ਅਤੇ ਅਨਯ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ (ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਦਿ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ 1992; ਅਤੇ

(d) ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਅਤੇ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਟ੍ਰਾਈਬਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ) (ਖਾਸ ਭਰਤੀ) ਨਿਯਮ 2001.

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟਸ 2002 ਅਤੇ 2017 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(vii) 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1992 ਤੋਂ, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਨੇ ਨਿਯਮ 1977 ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ:

"8. ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ.-

ਐਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ, ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਟ੍ਰਾਈਬਜ਼, ਅਤੇ ਅਨਯ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ

ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਭਰਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕੋਟੇ ਵਿੱਚ ਬੈਕਲੈਗ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1978 ਤੋਂ ਅਸਰ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨੋਟ – ਬੈਕਲੈਗ ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਰੋਸਟਰ ਸਿਸਟਮ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ, ਜੋ ਕਿ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1978 ਤੋਂ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਗਰੁੱਪ-ਏ ਅਸਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਭਕਤ ਰਾਮੇਗੌੜਾ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(viii) 24 ਜੂਨ 1997 ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਬੈਕਲੈਗ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧੂ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ, ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ। 24 ਜੂਨ 1997 ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (iv) ਅਤੇ (v) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

“ਕਲੋਜ਼ (IV)।

ਉਪਰੋਕਤ ਆਈਟਮ (iii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਫਿਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਅਸਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੈਕਲੈਗ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਯਾਪਤ ਗਿਣਤੀ

ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਅਡਜਸਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸਰ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਆਈਟਮ (iii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਅਡਜਸਟ ਅਤੇ ਫਿਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਮੰਨ ਕੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ ਐਫ.ਡੀ 1 ਟੀ.ਐਫ.ਪੀ 96, ਮਿਤੀ 10.07.1996, ਨੂੰ ਤਦਰਥ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਲੋਜ਼ (V)

ਆਈਟਮ (iii) ਅਤੇ (iv) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਮੋਟੀ(ਆਂ) ਨੂੰ ਅਡਜਸਟ ਅਤੇ ਫਿਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚਕਾਰ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਸੇਵਕ ਵਰੀਅਤਾ ਨਿਯਮ 1957 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਜਾਂ ਨਿਯਮ 4 ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਕੈਲਕੁਲੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪਦੋਨਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਰੋਸਟਰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ।

(ix)

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4) ਅਧੀਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਰਿਮਾਣਿਕ ਪਰੀਖਿਆ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਵਾਂਛਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡੈਮੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹੈ;

(x)

ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਕੈਡਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹੇ;

(xi)

ਉਹ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਸਾਮਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂ ਪਦੋਨਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਸਿਰਫ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪਦੋਨਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਹੈ;

(xii)

ਇੱਕ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗ੍ਰੇਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੈਡਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ 1993 ਅਤੇ 11 ਮਈ 1993 ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(xiii)

ਅਨੁਚਛੇਦ 16 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (4) ਇੱਕੋ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਜੋ ਇਸਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਨਮਾਨ ਦੇਵੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣ, ਇਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਕਵਾਇਦ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ;

(xiv) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੇਵਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਇਕੋ ਅੰਗ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(xv) ਇਕ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਕੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੋਨੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

(xvi) ਨਿਆਂਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅੱਗੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਤਿਰਛੀ ਮੋਟੀਵ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ;

(xvii) ਸੇਵਾ 'ਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਅਤੇ

(xviii) ਰਾਜ ਨੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਡਾਟਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਤਰੱਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਘਨ ਦੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਹੈ।

57. ਸ੍ਰੀ ਨਿਧੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ:

(i) ਦੀ ਧਾਰਾ 16(4) ਵਿੱਚ 'ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ' ਵਾਕੰਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਏ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਇਸਦੇ ਨਾਲ. ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ. ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ, ਬੇਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਬੋਰਡ 81 ("ਬੇਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ"), ਰੋਹਤਾਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਐਸ ਡੀ ਅਗਰਵਾਲ 82 ਅਤੇ ਰੁਸਤਮ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ83;

(ii) ਅਨੁਛੇਦ 16(4) ਵਿੱਚ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ' ਸਮੀਕਰਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਕੰਸ਼ ਇੱਕ 'ਕਲਾਸ' ਜਾਂ 'ਸਮੂਹ' ਨਾ ਕਿ ਕੇਡਰ। ਵਿਚ 'ਸੇਵਾਵਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਰਟੀਕਲ 16 (4A) ਵਿੱਚ 'ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ' ਵਾਕੰਸ਼ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਵਾਦ. ਸਭਰਵਾਲ ਅਤੇ ਨਾਗਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਾਡਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਭਰਵਾਲ ਵਿੱਚ 'ਪੂਰੀ ਕਾਡਰ ਤਾਕਤ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਤੱਥ ਲਈ ਕਿ ਕਾਡਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖਾਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੋਟਾ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਹੈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, 'ਪੂਰੀ ਕਾਡਰ ਤਾਕਤ' ਹੈ (i) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੰਦਰਭ ਬਿੰਦੂ

ਸਾਰੀ ਸੇਵਾ; (ii) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਰੋਸਟਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੋਟਾ ਸੀਮਾ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਕਾਡਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਰੋਸਟਰ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ। ਰਿਲਾਇੰਸ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ, ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ;

iii ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਨੂੰ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂਕਿ, ਜੇ ਇਹ ਸਿਦਾਂਤ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਕੇਵਲ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ; ਅਤੇ

iv ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਟੇ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਆਦਾ ਹਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਭਰਵਾਲ, ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਰਿਤੇਸ਼ ਸਾਹ ਬਨਾਮ ਵਾਈ ਐਲ ਯਾਮੁਲ** ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

58. ਹੁਣ ਵਿਰੋਧੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਜਾਣਾ ਹੈ।

59. ਹੋਰ ਵਕੀਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਜਮਾ ਕੀਤੀਆਂ, ਨੇ ਕੁਝ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨਾਲ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਦੁਹਰਾਏ ਹਨ।

D. ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

60. ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਦੋ-ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ-ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।8SUPERSCRIPT

61. ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 200 ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

“200. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਹੈ, ਦੋਨੋਂ ਸਦਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਉਹ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮਨੀ ਬਿੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਨੇਹਾ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਦਨ ਜਾਂ ਸਦਨ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁਨੇਹੇ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਬਿੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਦਨ ਜਾਂ ਸਦਨ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨਗੇ, ਅਤੇ ਜੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਦਨ ਜਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੋਧ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਉਸ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ:

ਹੋਰ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰੇਗਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਬਿੱਲ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕਦਰ ਵਿਚਲਨ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਭਰਨੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦੇਵੇਗਾ।”

ਲੇਖ 201 ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗਵਰਨਰ ਕਿਸੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

"201. ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਰੋਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਬਿੱਲ ਇੱਕ ਧਨ ਬਿੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਤੋਂ ਉਲਲੇਖਿਤ ਸੁਨੇਹੇ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਘਰ ਜਾਂ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੁਨੇਹੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ ਇਹ ਘਰ ਜਾਂ ਘਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੋਧ ਨਾਲ, ਇਸਨੂੰ ਮੁੜ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ (ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਦੁਆਰਾ) ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਵਰਨਰ (i) ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ; (ii) ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (iii) ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

62. ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਧਨ ਬਿੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗਵਰਨਰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਘਰ ਜਾਂ ਘਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਬਿੱਲ ਘਰ (ਜਾਂ ਘਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ) ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਵਰਨਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ। ਲੇਖ 200 ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਇਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਵੇ। ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਿੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਜਿੱਥੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲੇਖ 200 ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਜਿੱਥੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲੇਖ 200 ਦਾ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਹ ਵਿਵੇਕ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ।

ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 163 ਅਧੀਨ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਬਾਰੇ ਨਬਮ ਰੇਬੀਆ, ਜਸਟਿਸ ਜੇ ਐਸ ਖੇਹਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕ ਉਸ ਸਮੇਂ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"154. ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿਚਾਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਗਵਰਨਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਹ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੱਕ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਗਵਰਨਰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ..."

ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ), ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ:

"375. ...ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ), ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਇਹ ਭੁੱਲਣਾ ਆਸਾਨ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਔਪਚਾਰਿਕ ਮੁਖੀ ਹੈ—ਫਿਰ ਵੀ ਹਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਾਂਗ, ਉਸ ਨੂੰ ਖੇਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਡ ਖੇਡਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ—ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ (ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ) ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਾਲ (ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ). ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ—ਉਸ ਕੋਲ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਕੇਤ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹਨ..."

63. ਫਰੇਮਰਾਂ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਿੱਥੇ ਗਵਰਨਰ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਉੱਠ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤਬੱਧ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਾਵਧਾਨੀਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਾਜਬ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਨਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਸੰਘੀਵਾਦ ਨੂੰ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲੋਕ ਇੱਛਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਸ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਅਵਤਾਰ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿੱਲ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ੰਕਾ ਮਨਾਈ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

64. ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 254 (2) ਅਧੀਨ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 254 (2) ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

65. ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਜਮਾਲਪੁਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਏ 1953 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸ਼ਾਮਲਾਟ-ਦੇਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿਚ ਏ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇਹ 1950 ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਪਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰੱਖਿਆ:

"12...ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 254(2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਰਸਮੀਅਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕਿਉਂ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਕਾਰਗਰ ਹੋਵੇ, ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਠ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ਵਾਂਗ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉਸ ਮਕਸਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

66. ਇੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੈਸਰ-ਆਈ-ਹਿੰਦ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੈਮਿਸਿਜ਼ (ਅਣਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀਕਰਨ) ਐਕਟ 1971 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਬੰਬਈ ਰੈਂਟ ਐਕਟ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਆਫ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸੀਡੈਂਸੀ ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਦੀ ਐਕਟ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"65... 2. (ਕ) ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 254(2) 'ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ' ਅਤੇ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(ਖ) ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 254 ਦੇ ਕਲੌਜ਼ (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਮਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਵੇਗਾ।"

67. ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 254 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 254(1) ਅੰਤਰਾਲ, ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬੇਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 254 ਦੇ ਕਲੌਜ਼ (2) ਨੇ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 254(1) ਨੂੰ ਕਲੌਜ਼ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਮੰਗੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ a ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 200 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਰਾਜਪਾਲ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ। ਆਰਟੀਕਲ 254 (2) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ - ਇਹ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ। ਘਟਨਾ ਜੋ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ 254 (2) ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨਾ। ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਇੱਕ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ. ਅਨੁਛੇਦ 200, ਇਸਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ. ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਿੱਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਓ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੱਕ. ਇਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹੋਚਸਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"86...ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂਤਾ ਬਾਰੇ ਅਸਲੀ ਸ਼ੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਅਸਰਦਾਰ ਬਣਾਉਣ

ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੇਚੀਦਗੀ ਨਾ ਆਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਅਗਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਤ ਬਿੱਲ ਜੋ ਅੰਤਤਃ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਇੱਕ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਜੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦੇ।

68. ਹੋਏਚਸਟ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ-ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਏਚਸਟ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ, ਗਵਰਨਰ ਲਈ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ 'ਉਚਿਤ' ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

69. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਧਵਨ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸੁਝਾਅਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਲਲੇਖਿਤ ਪੂਰਵਵਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸੁਝਾਅਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਿੱਲ (ਜਿਸ ਨੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ) ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉੱਤੇ ਸੀ ਕਿ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 201 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ-ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ, ਜਦੋਂ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਨੇ 6 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

“ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੀ.ਕੇ. ਪਵਿਤਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਐਸ.ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਅਪਰਯਾਪਤਾ, ਪਿੱਛੜੇਪਣ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨਾਲ ਆਈ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮਾਮਲਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦ ਬਿੱਲ ਆਰਟੀਕਲ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 200.

70. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਫਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੀ, ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਜਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਨ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ

ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਆਪੱਤੀ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਾਨ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸੁਝਾਅਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

E. ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਨੂੰ ਓਵਰਰੂਲ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ71. ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ "ਬਾਧਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤ" ਹੈ ਕੁਆਂਟੀਫਾਇਏਬਲ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ: (i) ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਘਾਟ; (ii) ਪਿੱਛੜੇਪਨ; ਅਤੇ (iii) ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ। ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕੁਆਂਟੀਫਾਇਏਬਲ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਨਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕੁਆਂਟੀਫਾਇਏਬਲ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਆਂਟੀਫਾਇਏਬਲ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਤਿੰਨ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਸੀ।

72. ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੁਆਂਟੀਫਾਇਏਬਲ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਅਗਾਊ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇਵਾਰ ਅਸਰ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇਵਾਰ ਅਸਰ ਨਾਲ ਸੋਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਰਰਥਕ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਜਾਂ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜੋ ਨਿਰਾਧਾਰਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਲਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ, ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਧਾਰਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਾਧਾਰਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵੈਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਚੜ੍ਹਾਈ 2018, ਨੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨਿਰਣੈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਸ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਅਵੈਧਤਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਲਈ ਵੈਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

73. ਸੀ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਆਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਤਕਲ ਕੰਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਅਤੇ ਜੋਇਨਰੀ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"15… ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 245 ਅਤੇ 246 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸਰਹੀਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅਗਾਊਂ ਜਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅਸਰਹੀਣ ਕਰਨਾ ਸਾਰੇ ਵੈਧਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ ਪਛਾਣਿਆ ਢੰਗ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਵੈਧਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਿਸੇ

ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਾਰਜਵਾਹੀ ਦੀ ਅਸਰਹੀਣਤਾ ਜਾਂ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਾਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ, ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟ, ਪਲਟ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ..."

(ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਖੋ: ਭੁਬਨੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ2, ਇੰਡੀਅਨ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ3 ("ਇੰਡੀਅਨ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ"), ਨਰੇਨ ਸਿੰਘ4 ਅਤੇ ਛਵਿਤ ਵੇਰਕੰਨਾ ਯਾਦਵ)।

74. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੈਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਅਵੈਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇੱਕ ਵੈਧੀਕਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਣ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਦ ਯੂਨਾਈਟਡ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ ਬਨਾਮ ਮਸਤ ਅਤੀਕਾ ਬੇਗਮ5$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਤੇ ਰਾਏ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਬਿਹਾਰ6$_{SUPERSCRIPT}$). ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾਟਨ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ (ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਅਸਵੀਕਾਰਯ ਹੈ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਦਲੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਅਨੁਚਛੇਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“…4. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਧਾਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ, ਇਹ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੰਧਨਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੌਲਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬਦਲ ਜਾਣ ਕਿ ਬਦਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਇਸ ਲਈ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਗੁੰਮ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਅਵੈਧ ਹਨ ਜਾਂ ਪਰਯਾਪਤ ਤੌਰ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਜੋ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਜੇਕਰ ਅਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

75. ਸਟੇਟ ਆਫ ਟੀ ਐਨ ਬਨਾਮ ਅਰਵੂਰਨ ਸੁਗਰਸ ਲਿਮਿਟਿਡ8$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“16...ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੰਧਨਯੋਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੌਲਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬਦਲ ਜਾਣ ਕਿ ਬਦਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਹ ਉਸ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਉਸ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਬਦਲੀ ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਅਸਰ ਨਾਲ।

ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਡਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੂਤਰਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"59. ...ਵਸੀਅਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ

ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੋਧ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ... ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਟਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਟਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ। ਜੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਦੀ ਇਨਕਾਰ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ..."

76. ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਐਲਾਨਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਐਲਾਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਿਰਫ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਫਾਰਮੂਲੇਟ ਕੀਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਉਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਉਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਕੋਲ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਤਾਂ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਸਦ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਵੈਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਸੰਸਦ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਲੇਵੀ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਵੈਧ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਲੇਵੀ ਦਾ ਇਕੱਠ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਸਰੀਰ - ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ - ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਵੈਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਅਸਲ ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ, ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ।

77. ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤਕ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ - ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ (ਸੈਟਲਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ 1976 ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਐਲ.ਆਈ.ਸੀ. ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬੋਨਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਹੋਈ ਇੱਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਧੀਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਨਕਦ ਬੋਨਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂਡੇਟਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂਡੇਟਸ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਂਡੇਟਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"9...ਇੱਥੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਕਰ ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਵੈਲੀਡੇਸ਼ਨ ਸਟੈਚਿਊਟ ਜੱਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਰ ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਵੈਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਧੀਨ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਨਕਦ ਬੋਨਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਬੋਨਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ

ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਡੇਟਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਅਮਲ ਕਾਰਨ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪਾਅ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਖੜਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਜਾਂ ਅਣਗੌਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਚਾਹੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੈਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਂਡੇਟਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 1, 1975 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 31, 1976 ਤੱਕ ਕਲਾਸ III ਅਤੇ ਕਲਾਸ IV ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਨਕਦ ਬੋਨਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।"

78. ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੈਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਉੱਤੇ, ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜੇ ਉਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੈਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018, ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਵਿਧਾਨਕ ਕਵਾਇਦ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਆਧਾਰ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਵਿੱਚ ਵਜਨਦਾਰ ਸਨ, ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

79. ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(i) ਸ੍ਰੀ ਰੰਗਾ ਮੈਚ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, ਜਿੱਥੇ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ:

"14. ਉਕਤ ਰਾਏਆਂ ਦੀ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਔਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (3) ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕ□ਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਇਹ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ/ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

(ii) ਭਾਰਤੀ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ:

“49. ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1978) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 50 : 1978 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 103 : (1978) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 334]... ਸੀ

ਭਗਵਤੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਬੇਗ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਰਹੀਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਬੰਧਨਕਾਰਕ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ, ਇਹ ਬੇਅਦਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਮੈਂਡੇਮਸ ਕਦੇ ਵੀ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਸਰਹੀਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।” ਐਫ (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(iii). ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਨਾਮ ਗੁੱਡਰਿਕ ਗਰੁੱਪ ਲਿਮਿਟੇਡ***, ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ:

“14. ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਮਾਮਲਾ [(1978) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 50 : 1978 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 103 : (1978) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 334] ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਿ ਐਚ ਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 4-ਬੀ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 78-ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕੁਝ ਅਣਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੈਂਡੇਮਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਅਣਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਬਕਸਾ ਦੁਆਰਸ ਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਮਾਮਲੇ [(1989) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 211 : 1989 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਟੈਕਸ) 934] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਹਟਾਉਣਾ ਹੈ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੈਸ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੈਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੈ।" (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

80. ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪਾਠਕ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਸ ਮੈਂਡੇਟਸ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅੰਦਯੋਗਿਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਧੀਨ ਬੋਨਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

81. ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜੋ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਆਉਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"30. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ 'ਕੈਚ-ਅੱਪ' ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਤੇ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਹਨ।"

ਡਾ. ਧਵਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕੀਏ, ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018, "ਕਾਨੂੰਨ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ" ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੋਡ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ।

E.1. ਕੀ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਨ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

82. ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਜਬੂਰੀ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡੇਟਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਇਆ ਬੀ ਕੇ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਵਿੱਤਰਾ ਆਈ.

83. ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ:

“ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 09.02.2017 ਨੂੰ ਬੀ.ਕੇ. ਪਵਿਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2368 ਦੇ 2011 ਅਤੇ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਦੀ 'ਅਪਰਯਾਪਤਤਾ', 'ਪਿੱਛੜੇਪਨ' ਅਤੇ 'ਸਮੁੱਚੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ' ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਲੇਖ 16 (4ਏ) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਲੇਖ 16 (4ਏ) ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਹ "ਕੈਚ-ਅੱਪ" ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਐਕਟ 10 ਦੇ 2002 ਦੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਸੋਧ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਰ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;

ਬੀ.ਕੇ. ਪਵਿਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2368 ਦੇ 2011 ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ ਡੀ.ਪੀ.ਏ.ਆਰ 18 ਐਸ.ਆਰ.ਆਰ 2011 ਮਿਤੀ 06.05.2017 ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ;

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦਿਆਂ ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 61 ਦੇ 2002 ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ ਡੀ.ਪੀ.ਏ.ਆਰ 182 ਐਸ.ਆਰ.ਆਰ 2011 ਮਿਤੀ 22.03.2017 ਦੁਆਰਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ;

ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਤਿਰਿਕਤ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ, ਮਾਪਣਯੋਗ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਪਣਯੋਗ ਡਾਟਾ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਪਿੱਛੜੇਪਣ, ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪਰਯਾਪਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਹੈ;

ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੜੇਪਣ, ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪਰਯਾਪਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਬਾਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਜਾਂ ਬਾਧਾ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗੀ;

84. ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ:

(i) ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ;
(ii) ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੈਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ;
(iii) ਇਹ ਉਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ।

[ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੇਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਰਣਜੀਤ ਵੇਖੋ]।

85. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪੱਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

86. ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ 2018 ਦੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ" 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਹਨ:

ਧਾਰਾ 2(ਡੀ) ਜੋ 'ਬੈਕਲੌਗ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ;NONE

ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਖਿੱਚਣਾ ਹੈ;NONE

ਧਾਰਾ 7 ਜੋ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ;NONE

ਧਾਰਾ 8 ਜੋ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇNONE

ਧਾਰਾ 9 ਜੋ ਇੱਕ ਵੈਧਤਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ।NONE

87. ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਚਿੱਤ 16 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (4ਏ) ਅਤੇ (4ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ "ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਤਿੰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ: (i) ਪਿੱਛੜੇਪਨ; (ii) ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਦੀ ਘਾਟ; ਅਤੇ (iii) ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ। ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ – “ਪਿੱਛੜੇਪਨ” ਦਾ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਗਰਾਜ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

E.2. . ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

88. ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ 9 ਫਰਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 22 ਮਾਰਚ 2017 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ 4 ਅਗਸਤ 2017 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੈਬਨਿਟ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 7 ਅਗਸਤ 2017 ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: (i) ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀ ਅਤੇ ਐਸਟੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੈਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਾ; (ii) ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਪਿੱਛੜੇਪਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ (iii) ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ।

89. ਡਾ. ਧਵਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ:

(i) ਸੱਠ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 31 ਹੀ ਸਨ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ;

(ii) ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਾਂ, ਬੋਰਡਾਂ, ਨਿਗਮਾਂ, ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਗ੍ਰਾਂਟ-ਇਨ-ਏਡ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਵਾਯੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(iii) ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਅਤੇ ਕੇ.ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਹੈ;

(iv) ਡਾਟਾ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਅਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਭਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ;

(v) ਡਾਟਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ;

(vi) ਡਾਟਾ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਏ, ਬੀ, ਸੀ ਅਤੇ ਡੀ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੈਡਰ ਅਧਾਰਿਤ; ਅਤੇ

(vii) ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਆਮ ਹਵਾਲਾ ਹੈ।

90. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਕ੍ਰਮਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਕਾਰਣ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 16 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਲਈ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਗਾਇਬ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

91. ਅਸੀਂ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਸਰਤ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤੇ ਡਾਟਾ ਦੀ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਜਰਨੈਲ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: (i) ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਤਾ; ਅਤੇ (ii) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ।

ਅਨੁਚਿੱਤ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4ਏ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ "ਜੋ, ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਆਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ"। ਧਾਰਾ (4ਏ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ (4ਏ) ਇਹ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ "ਜੋ, ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਆਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ" ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰ ਸਕੇ। ਇੰਦਰਾ ਏ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"798 ...ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪਿੱਛੜਾ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਯਾਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਬੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਬੇਨਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ “ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ” ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਏ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਭਾਵ, ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ/ਕਮੇਟੀ, ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਕੁਝ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀ ਇਹ ਸੰਸਦ/ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਬੈਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਬੋਰਡ [1966 ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 311 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ ਈ 1967 ਐਸ.ਸੀ. 295] ਵਿੱਚ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਰਗੇ ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖਾਸ ਤੱਥ (ਅਪਰਯਾਪਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਾ) ਨੂੰ ਰਾਜ/ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।"(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨਸ਼ਾਨ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰਕ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅੰਗ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਆਂਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜੜ ਟਰੇਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਐਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਮਲਗਮੇਟਡ ਟੀ ਐਸਟੇਟਸ ਕੋ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ, "ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ:

"11. ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਥਾਨਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੱਜ ਹੈ। "[ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੱਜ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ।"]

ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਸੀ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ।"

"11...ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਜਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੂੰ ਚੋਣ ਜਾਂ ਵਿਭੇਦ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਗੁੰਝਾਇਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਚੋਣ ਮਨਮਾਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਤਰਕਸੰਗਤ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਰੱਖੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਾਰਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਝ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

92. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਸਤਪਾਲ ਸੈਣੀ ਵਿੱਚ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।"

"12...ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ, ਉਸ ਰਾਹੀਂ, ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਗਲਤ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿੱਚ ਹੈ..."

93. ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ, ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਹਰਾਏ ਗਏ ਅੰਸ਼ ਨੇ ਭਾਰਤ ਕੋਕਿੰਗ ਕੋਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਉਚਿੱਤਤਾ ਜਾਂ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਗਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਪੈਮਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"45.. ਬੁਨਿਆਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਰਿਟ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਮਾਪਣ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਲਗੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਤਃ ਇਹ ਮੈਰਿਟ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਮਾਪਣ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, "ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਮਾ" ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਇੱਕ ਅਬਸੋਲਿਊਟ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਵਾਂਗ ਇਹ ਸੰਦਰਭ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ।"

49. ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਜਾਤ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ. ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀਮਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀਵਾਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇਗਾ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16(1) ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 16(4A) ਯੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ, "ਪਛੜੇਪਣ" ਅਤੇ "ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ" ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ। ਪਛੜੇਪਣ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੀ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨੀਤੀ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਨੁਛੇਦ 16 (4) ਅਤੇ 16 (4A) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ, ਬਰਾਬਰੀ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ (ਆਰਟੀਕਲ 335)/ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਹਨ ਵੇਰੀਏਬਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਰਾਜ।

102...ਇਕਤਾ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਦਲਣ ਯੋਗ ਕਾਰਕ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਕ ਸੰਦਰਭ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਅਤੇ ਮਾਪਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।"

94. ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"35...ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਾਗਰਾਜ ਨੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਿ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਅਸਾਮੀ ਉੱਚੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪੂਰੀ ਆਬਾਦੀ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀ ਪੀ ਜੀਵਨ ਰੈੱਡੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁਝ ਅਸਾਮੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਉੱਚੇ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4ਏ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਪਰਿਆਪਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

95. ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਪਛਾਣਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਅਤੇ ਪਰਿਆਪਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਡਾਟਾ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤ, ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਲਈ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਭਵ ਸੀ ਜਾਂ ਇੱਛਾਜਨਕ ਵੀ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅੰਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

96. ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਘਾਟ ਉੱਤੇ, ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਜੋ ਸਾਰਾਂਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

2.5 ਸਾਰਾਂਸ:

1) ਪਿਛਲੇ 32 ਸਾਲਾਂ (1984-2016 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ 1986) ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਂ ਸਿਰੀਜ਼ ਡਾਟਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾਥਾਂ ਕਰਨਾਟਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੈਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ

ਦੀ ਅਨੁਪਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਅਮੀਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।

2)2016 ਦੇ ਡਾਟਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 7,45,593 ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 70.22 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਾਂ 5,23,574 31 ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰੇ ਗਏ ਹਨ।

3) ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਭਰਤੀ (ਡੀ.ਆਰ.) ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਤਰੱਕੀ ਰਾਹੀਂ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

4)ਕੁੱਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ 31 ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਐਸ.ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ. ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 10.65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2.92 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਇਹ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

5) ਔਸਤਨ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਲਈ ਕੈਡਰ ਏ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 12.07 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਲਈ 2.70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪਰਯਾਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

6) ਕੈਡਰ ਬੀ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾ ਔਸਤਨ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 6.79 ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ. ਲਈ 2.34 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਸਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ।

7) ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਔਸਤਨ 3.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਐਸ.ਸੀ. ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੈਡਰ 'ਸੀ' ਵਿੱਚ ਅਪਰਯਾਪਤ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ, ਐਸ.ਟੀ. ਲਈ 0.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧੂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇਖੀ ਗਈ ਹੈ।

8) ਔਸਤਨ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੈਡਰ ਡੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘਾਟ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।

9) ਕੈਡਰ ਏ, ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਔਸਤਨ 12.9, 7.9 ਅਤੇ 12.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਕੈਡਰ ਡੀ ਵਿੱਚ ਇਹ 16.91 ਹੈ।

10) ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੈਡਰਾਂ ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 2.70 ਅਤੇ 2.34 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਰੁੱਪ ਸੀ ਅਤੇ ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 0.04 ਅਤੇ 0.93 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧੂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।

11) ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਜਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਜਾਂ ਬੈਕਲੋਗ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

2.6 ਨਿਸਚਾਇ:

ਡਾਟਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰੁੱਪ ਏ, ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਯਾਪਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਵਿੱਚ ਪਰਯਾਪਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

9.7 ਡਾਟਾ ਦਾ ਇਕੱਠ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਵਿਰੋਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾਤਮਕ ਰਚਨਾ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਅੰਪੀਰੀਕਲ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਏਨਾਲਿਸਿਸ–ਕੁਆਂਟੀਟੇਟਿਵ ਅਤੇ ਕੁਆਲੀਟੇਟਿਵ ਰਿਸਰਚ ਮੈਥਡਸ ਹੈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਾਠ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅੰਪੀਰੀਕਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਾਰਮੇਟਿਵ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਹੈ।

"ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲੀਅਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਅੰਪੀਰੀਕਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਹਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਨਾਰਮੇਟਿਵ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਹਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਪੀਰੀਕਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ, ਉਦਾਸੀਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਆਂਟੀਟੇਟਿਵ ਜਾਂ ਕੁਆਲੀਟੇਟਿਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਆਂਟੀਟੇਟਿਵ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਸੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗਣਿਤ ਆਧਾਰਿਤ ਤੁਲਨਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਕੁਆਲੀਟੇਟਿਵ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਧਿਐਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸੂਚਿਤ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭਿਕ ਸਮਝ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

ਨਾਰਮੇਟਿਵ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾਤਮਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਅੰਪੀਰੀਕਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਹੈ, ਇਹ ਰਿਸਰਚ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵੱਡੇ, ਨਾਰਮੇਟਿਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅੰਪੀਰੀਕਲ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾਰਮੇਟਿਵ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਲ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਨਾਰਮੇਟਿਵ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਵਿੱਚ ਅੰਪੀਰੀਕਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਾਡੀ ਤੱਥਾਤਮਕ — ਅੰਪੀਰੀਕਲ ਅਤੇ ਨਾਰਮੇਟਿਵ — ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ, ਸਗੋਂ ਅਸੀਂ ਜੋ ਤੱਥ ਖੋਜਦੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸਾਡੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਵੀ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।"

98. ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਦੀ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਮਿਸ ਇੰਦਿਰਾ ਜੈਸਿੰਗ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ:

(i) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਗਣਨਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਵੈਧ ਨਮੂਨਾ ਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ;

(ii) ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਗੁਣਾਤਮਕ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਦੋਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ — ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਡਾਟਾ ਦੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ;

(iii) ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਡਾਟਾ ਵੀ ਨਮੂਨਾ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਾ ਬਾਰੇ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਨਮੂਨਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਨ ਨਮੂਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਨਤੀਜੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਨ; ਅਤੇ

(iv) ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਗਰੁੱਪ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਡਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਡਾਟਾ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੈਡਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਾਟਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਕੈਡਰ ਨੂੰ ਅੰਕੜਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਗਈ ਹੈ।

99. ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਯੋਗਤਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਬਾਹਰਲੀ ਜਾਂ ਅਸੰਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਨਮੂਨਾ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ, ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਨਮੂਨਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਧੀ ਹੈ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਕੁਝ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਡਾਟਾ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਾਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਡਾਟਾ ਇੱਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਨ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੇ ਡਾਟਾ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਨੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਕੱਢੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਡਾਟਾ ਦੇ ਇਕੱਠਾ, ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ।

100. ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਲਈ ਚਾਰਟਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਸੰਕਲਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿਸ ਜੈਸਿੰਗ ਨੇ ਡਾ. ਧਵਨ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਚਾਰਟਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਚਾਰਟ ਵੀ ਰੱਖੇ ਹਨ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ:

(i) ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ. ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਡਿਮੋਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ;NONE

(ii) ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਐਗਜਿਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਿਨਾਂ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦੇ;NONE

(iii) ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਐਗਜਿਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਕੜੇ।NONE

101. ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾਂ, ਸੰਕਲਿਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡਾਟਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਣ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਦਾ ਔਚਿਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਜਿਸਨੂੰ ਯੋਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ I ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਵਾਇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਵਾਇਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਬਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

102. ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਆਪਤਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਨਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਕਲਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਆਪਤਤਾ ਦੇ ਮਾਪ ਦਾਰਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਭਰਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਸਨੇ ਮਤਾ:

“4. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੈਡਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਸਟਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਆਇੰਟਾਂ 'ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਰੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਗੈਰ-ਰਿਜ਼ਰਵ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਕਤ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਕੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4) ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਆਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢੇ ਕਿ ਜਿਸ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ/ਜਾਤੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਰਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਆਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਛੜੇ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਵਰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯੁਕਤ / ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਸੀਟਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ ਪਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ/ਤਰੱਕੀ ਰਾਹੀਂ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਕਤ ਜਮਾਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ। ਕੋਈ ਜਨਰਲ ਵਰਗ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਰੋਸਟਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਲਾਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ ਪਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ...”124

ਇਸ ਦੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“5...ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਮਾਣਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਰਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੋਸਟਾਂ ਦਾ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਕੋਟਾ ਇੱਕ ਬਦਲਦੀ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਅੰਕੜਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ/ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਾਲੇ ਰੋਸਟਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਤਲਬੀ ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ...”

ਨਤੀਜਤਨ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਹੈ।

103. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਟਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਰੇ ਗਏ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਬਰਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੈਡਰ ਤਾਕਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“6. ‘ਅਸਾਮੀਆਂ’ ਅਤੇ ‘ਖਾਲੀਆਂ’, ਜੋ ਅਕਸਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਨ। ‘ਅਸਾਮੀ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਨੌਕਰੀ, ਦਫਤਰ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ। ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ‘ਖਾਲੀ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਸਾਮੀ ਜਾਂ ਦਫਤਰ। ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ‘ਅਸਾਮੀ’ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ‘ਖਾਲੀ’ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੈਡਰ-ਤਾਕਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਮਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੈਡਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੈਡਰ-ਤਾਕਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ‘ਖਾਲੀ’ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ।”

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“83. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੈਡਰ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਰਗ/ਗਰੁੱਪ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪਰਯਾਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੈਡਰ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ ਇਹ ਵੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 50% ਦੀ ਉੱਚੀ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਉੱਲੰਘਣ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹੋਰ, ਰੋਸਟਰ ਨੂੰ ਅਸਾਮੀ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਖਾਲੀ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕੋਟਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਰੇ ਗਏ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

104. ਅਸੀਂ ਰਾਮਾ ਪ੍ਰਭਾ ਏ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿ ਡਾਟਾ ਦਾ ਇਕੱਠ ਗਰੁੱਪ ਏ, ਬੀ, ਸੀ ਅਤੇ ਡੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੈਡਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਲਈ, 'ਕੈਡਰ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰਡੈਂਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਾਗਰਾਜ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਡਾਟਾ ਦੇ ਇਕੱਠ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ 4ਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਗਰੁੱਪ ਏ ਤੋਂ ਡੀ ਤੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਾਟਾ ਦਾ ਇਕੱਠ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਡਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਰਾਜ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਲਈ ਪੋਸਟਾਂ ਏ ਤੋਂ ਡੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਗਰੁੱਪ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕੈਡਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਚੂੰਕਿ, ਗਰੁੱਪ ਉਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕੈਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਕੈਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

105. ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਜੀਵਨ ਰੈੱਡੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4) ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸਾਂਝੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਟੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਗਿਣੀ ਜਾਏਗੀ। ਸਭਰਵਾਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਪੋਸਟਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਕਈ ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦਾ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੋਸਟਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਓਵਰ ਰਿਪ੍ਰੈਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੈਧ ਜਾਂ ਤਰਕਸੰਗਤ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਐਫ. ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਬਨਾਮ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸਮਾਨਤਾ

106. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਕੋਰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਮਗਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

107. ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਹੋਣ ਲਈ, ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੰਸ ਲਈ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸੱਚੀ ਪੂਰਤੀ ਹਨ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀਆਂ ਸਟਰਕਚਰਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(1) ਸਿਰਫ ਔਪਚਾਰਿਕ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੋਸਟੁਲੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4) ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (1) ਵਿੱਚ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (1) ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ (ਮੌਜੂ

ਐਫ.ਆਈ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4) ਦੀ ਸਮਝ

(I). ਸਮਾਜ ਵਿਗ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ

(a). ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪਛਾਣਿਆ ਕਿ (i) ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਗੰਭੀਰ ਢਾਂਚਾਗਤ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਿਤ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਦਲਾਅਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਖਵਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ, ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਤਰਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਅਧਾਰਿਤ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਮਾਈਨੋਰਿਟੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਮਾਈਨੋਰਿਟੀਆਂ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਰਾਖਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੋਨੋਮੋਹਨ ਦਾਸ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

".... ਇਸ ਲਈ, ਮਾਈਨੋਰਿਟੀਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਪੰਗਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਪੀੜਿਤ ਹਨ, ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ..."

(ਅ) ਪ੍ਰੋ: ਯਸ਼ਵੰਤ ਰਾਏ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਥਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਛੜੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ:

".... ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜੋ ਪਿੱਛੜੇ ਅਤੇ ਦਬੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਨਿਆਇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਏਕਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਨਾ ਕਰਨ, ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ..." (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(II) ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਅਪਰਿਆਪਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ

108. ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਉਸੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (ਤਦ ਮਸੌਦਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 10) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਸਭਾ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪਛਾਣਿਆ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸ੍ਰੀ ਫੂਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"... ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਪਰ ਬਰਾਬਰ ਯੋਗਤਾ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੌਕੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਜੋ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਲੋਕ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਇਕ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ। ਫਿਰ, ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਕੰਮ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ..."130SUPERSCRIPT (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀ.ਕੱਕਨ ਨੇ ਕਿਹਾ,

"... ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ, ਤਾਂ ਹਰੀਜਨ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਖਾਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗੀ..."131SUPERSCRIPT (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

109. ਔਪਚਾਰਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬਦਲਾਅਵਾਦੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਿਆਪਤ ਹੋਣਗੇ, ਇਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪਛਾਣਿਆ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ 30 ਨਵੰਬਰ 1948 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮਸੌਦਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 10 (ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 ਬਣਿਆ) ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ

ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) (ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ) ਨੂੰ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਮੁਹੰਮਦ ਇਸਮਾਈਲ ਖਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ,

"... ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ—ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਵੇਜਾਂ ਖਾਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ।ਲੇਖ 10 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਫਿਰ ਇਹ ਗੱਲ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਧਰਮ ਜਾਂ ਨਸਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਚੰਗਾ ਹੈ,ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖ 296 ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਲੇਖ296 ਇਸ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਹਾਂ। ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ? [ਲੇਖ296 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਦਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ]..."

110. ਡਾ. ਬੀ ਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਉਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਵਲ ਰਸਮੀ ਸਮਾਨਤਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਅਗਾਊਹੀ ਨਾਲ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ:

"... ਜੇ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਤਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਭ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ..."

ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਵੇਗਾ।
ਇਸ ਸਦਨ ਦੇ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਬੈਠਣ ਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਰਖਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ...

ਸਦਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਹੈ—ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦੀ ਪੂਰੀ ਹੱਦ ਤਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ—ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ...

ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਦਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਕੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਸੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਡਰਾਫਟਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕਰੇ, ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿ ਮੌਕੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਦੂਜਾ ਕਿ ਕੁਝ ਖਾਸ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ 'ਉਚਿਤ ਝਾਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ...

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜੋ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਕੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 10 ਦੇ ਉਪ-ਖੰਡ (1) ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਮਾਨਿਕ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜੋ ਹੁਣ—ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ—ਇੱਕ ਜਾਂ ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਖਤਮ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ..."

F2. ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਬਦਲਾਉ ਵਾਲਾ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ

111. ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਬਦਲਾਉ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਬਦਲਾਉ ਵਾਲੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਵਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਅਤੇ ਅਰਥ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਸਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਡਰਾਫਟਪਰਸਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਜਮੀਂਦਾਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਵ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਮਨ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਗਵਾਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਆਂਪਰਣਾਲੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਬਦਲਾਉ ਵਾਲੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਸਾਰਥਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਲ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

112. ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਟੀ ਦੇਵਦਾਸਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ[14] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4) ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (1) ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਜ਼ਨ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਸਟਿਸ ਸੁਬਾ ਰਾਓ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"26. ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਆਮ ਨਿਯਮ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 16 ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਫਤਰ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਨਾਲ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਫਤਰ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹੋਵੇਗੀ... ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦਮਨ ਅਤੇ ਆਦਤਨ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੇਕਰ ਸਮਾਨ ਮੌਕੇ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਕਰਨਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਸਕਣ। ਇਸੇ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 ਵਿੱਚ ਖੰਡ (4) ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਬਦ "ਇਸ ਅਨੁਚਛੇਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ" ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਉਪਕਰਣ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿ

113. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਨ ਐਮ ਥਾਮਸ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਨੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 15 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਧੀਨ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਮੰਨਿਆ। ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਕੇ ਮੈਥਿਊ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"78...ਅਨੁਚਿੱਤ 16(4) ਨੂੰ ਅਨੁਚਿੱਤ 16(1) ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 16(1) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸਮਾਨ ਮੌਕਾ ਇੱਕ ਬੰਜਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸਿੱਖਿਆਤਮਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਜੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 16(1) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮਾਨ ਮੌਕਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਸਲ ਮਾਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਿੱਤ 16(4) ਅਨੁਚਿੱਤ 16(1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਨ ਮੌਕੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿੰਨਾ ਲੈ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਤੱਕ।"

ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"139. ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਘਿਸਾ-ਪਿਟਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਤੋਂ 16 ਤੱਕ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਕੋਡ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਵੱਡੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਦੋ ਇਸਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਹਨ।"

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਏ.ਬੀ.ਐਸ.

ਸੰਘ (ਰੇਲਵੇ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ17SUPERSCRIPT।

114. ਅੰਤਤਃ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੌ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਨਿਆ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (4) ਅਨੁਚਛੇਦ 16 (1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਪਰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਜੀਵਨ ਰੈੱਡੀ ਨੇ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

"741...ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4) ਅਨੁਚਛੇਦ 16(1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕੇਵਲ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਸਿਦਾਂਤ ਦਾ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਹੈ...

ਸਾਡੀ ਆਦਰਪੂਰਨ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਥੋਮਸ [(1976) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 310, 380; 1976 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 227; (1976) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 906] ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(1) ਵਾਜਬੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕੇ।"

115. ਜਸਟਿਸ ਮੈਥਿਊ ਨੇ ਐਨ ਐਮ ਥੋਮਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਆਧਾਰਤਾ ਉੱਤੇ ਸਮਾਨ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਜੱਜ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"73. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮਾਨਕ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਅਤੇ \

ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਹਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਆਨੰਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਂਦਿਆਂ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਐਚ ਕਪਾਡੀਆ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਜੱਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ) ਨੇ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

"51...ਇਸ ਲਈ, ਵੰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਾਪਦੰਡ ਹਨ, ਭਾਵ, ਅਧਿਕਾਰ, ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਲੋੜ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਮਾਪਦੰਡ—" ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਧੀਨ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ—“ਔਪਚਾਰਿਕ ਬਰਾਬਰੀ” ਅਤੇ “ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਬਰਾਬਰੀ”। “ਔਪਚਾਰਿਕ ਬਰਾਬਰੀ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਾਭਾਂਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। “ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਬਰਾਬਰੀ” ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਬੋਝਾਂ ਦੇ ਵੰਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

ਜੀ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ

116. ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ "ਕੁਸ਼ਲਤਾ" 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ "ਮੈਰਿਟ" ਆਧਾਰਿਤ ਦ□ਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ - ਜਿਥੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ, ਜਾਹਰਤਾ "ਤਟਸਥ", ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ "ਕੁਸ਼ਲਤਾ" ਦਲੀਲ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਔਚਿਤਯ ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ।

“335. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਰਖ-ਰਖਾਵ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਜਾਂ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ, ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ, ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵੱਡਾ ਹੈ।”

ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅੱਠਵੀਂ ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ 2000 ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

117. ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ; ਸੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਏ ਤੋਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਤੋਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਲਈ: (i) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨਾ; (ii) ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ; ਜਾਂ (iii) ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵੱਡਾ ਹੈ।

118. ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੇ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਖਾਸ ਉਪਾਯ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਤੱਕ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਦੀਆਂ ਦਾ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਜੋ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਨਾ, ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੌਕਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਲਈ ਖਾਸ ਉਪਾਯ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਮੰਡੇਟ ਭ੍ਰਮਜਾਲ ਬਣਾ ਰਹੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਲਈ ਅਸਲ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾਸ ਉਪਾਯਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਅਧੀਨ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ (ਔਪਚਾਰਿਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ) ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਦੇ ਮੂਲ ਭਾਗ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਾਰਥਕ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਉਤਥਾਨ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾਸ ਉਪਾਯਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

119. ਸੰਵਿਧਾਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਫਰੇਮਰਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਵਾਕੰਸ਼ "ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ"। ਧਾਰਾ 335 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਇੱਕ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਕਾਰਜ ਕੁਸ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਘਟ ਗਈ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਕੇ. ਇਹ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕਦਾ ਹੈ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖਪਾਤ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਕੁਝ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ, ਅਮੂਰਤ ਆਦਰਸ਼ ਯੋਗ ਓਪਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰ। ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਮਲਿਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ. ਜੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ

ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੈਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਧਾਰ. ਸਾਡੇ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਹੋਣਗੇ ਸਾਡੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਇਹ ਮਾਪਦੰਡ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਬੇਦਖਲੀ, ਇਹ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪੈਟਰਨ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਿੱਖਾ ਹੈ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ। ਜੇਕਰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਇਹ ਮਾਪਦੰਡ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਪਹੁੰਚ, ਸਾਡੇ ਨਤੀਜੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਗੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਪੈਦਾ ਕਰੋ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਸਾਡਾ ਅਤੀਤ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਅਸਮਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ. ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 335 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ. ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਸੰਘ ਦਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦਾ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਭਾਗੀਦਾਰ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਨ ਨਾਗਰਿਕਤਾ. ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਹ ਵਰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ ਹੈ ਪੱਖਪਾਤ, ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ ਸ਼ਾਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਅਟੁੱਟ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦਾ।

120. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਓ ਚਿੰਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ ਵੱਲੋਂ ਕੇ ਸੀ ਵਸੰਤ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ41SUPERSCRIPT ("ਕੇ ਸੀ ਵਸੰਤ ਕੁਮਾਰ") ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"35. ਉੱਚ ਸਥਿਤੀ, ਅਭਿਜਾਤ ਦ□ਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਕਸਰ ਮੈਰਿਟ/ਤਰਕ ਸਿਦਾਂਤ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਦਾਂਤ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ, ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਟਕਰਾਅ ਉਸ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਦੇ ਗਰੀਬੀ, ਨਿਰਕਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇਪਨ ਦੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਜਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਖਾਲੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਓਏਸਿਸ ਵਿੱਚ ਜਮੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਓਏਸਿਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਫਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਅੰਦਰ ਹਨ, ਉਹ ਬਾਹਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਂਸ਼ ਕੁਪੋਸ਼ਿਤ, ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ, ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਸਾਕਸ਼ਰ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਤਥਾਕਥਿਤ ਮੈਰਿਟੋਰੀਅਨ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਅਤੇ, ਮੈਰਿਟ ਕੀ ਹੈ? ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੈਰਿਟ ਨਹੀਂ ਹੈ..."

ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"36. ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਂਠਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ...

ਕੋਈ ਸੋਚੇਗਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਇੱਕ ਸਵਰਗੀ ਸੁਰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮੁੱਖ ਫਰਿਸਤੇ, ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਭਿਜਾਤ ਵਰਗ, ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸੱਚਾਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਕੋਈ ਸੁਰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੋਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਮਾਡਲ ਹੋਣ। ਇਹ ਮਾਨਣਾ ਕਿ ਉੱਚੇ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕ, ਜੋ ਗੈਰ-ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਮਾਨੀ ਹੋਏ ਮੈਰਿਟ ਕਾਰਨ, "ਕੁਦਰਤੀ" ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਾਫ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਵਿੱਤਰ ਪਰਿਸਰ ਵਿੱਚ ਗੰਦਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ, ਅਭਿਜਾਤ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਉੱਚੇਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ..."

121. ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੰਡਾਂ ਲਈ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 14 (5) ਅਤੇ 16 (4)

ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਆਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹਾਂ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇ.ਸੀ. ਵਸੰਤ ਕੁਮਾਰ14SUPERSCRIPT ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਉਦਧ□ਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ।

122. ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ "ਮੈਰਿਟ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਚੋਣ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ ਇੱਕ ਚੋਣ ਵਿਧੀ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੀ ਵਿਧੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਨਾਂ ਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਦੂਜੇ, ਕਾਰਕੁਨੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਰਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ "ਯੋਗਤਾ" ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਤਟਸਥ" ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਆਰੀ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ, ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ "ਕੱਟ-ਆਫ" ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਸਕੋਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ "ਯੋਗਤਾਵਾਨ" ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ "ਗੈਰ-ਯੋਗਤਾਵਾਨ" ਹਨ। ਪਰ, ਇਹ ਸਮਾਜ 'ਚ "ਯੋਗਤਾ" ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਵਿਕ□ਤ ਸਮਝ ਹੈ;

123. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮਰਤਿਆ ਸੇਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਯ "ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ" ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਨ,54SUPERSCRIPT ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਾਡੇ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਹੈ। ਸੇਨ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਨ,

"ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਲਈ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜੋ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਮਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਸਮਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਕਰੇਗੀ। ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਸੰਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਜਟਿਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਸਾਧਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਿਹਤਰ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੱਕ ਵਿਅੁਤਪੰਨ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਜਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਯੋਗਤਾਵਾਨ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਕੀ ਚੰਗਾਈ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ..."

...ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਾਡੇ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨੋਸ਼ਨ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਅੁਤਪੰਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਯੋਗ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। (1) ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ (2) ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸਾਧਨਾਤਮਕ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚਕਾਰ ਕੁਝ ਮੌਲਿਕ ਤਣਾਅ ਹੈ – ਇਸਦਾ ਨਿਰਭਰਤਾ "ਚੰਗਾਈ" ਦੇ ਸੰਕਲਪ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ।

ਇਹ ਮੂਲ ਵਿਰੋਧ ਅਮਲ ਵਿੱਚ, "ਯੋਗਤਾ" ਨੂੰ ਅਕੜੂ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਤੀਬਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਤੀਖੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ...

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੌਪਚਾਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ "ਉਦੇਸ਼ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ" ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੋ ਕੁਝ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਵੰਡਣਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਉਦਾਸੀਨ (ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹ) ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ "ਯੋਗਤਾ" ਦੇ "ਕੁਦਰਤੀ

ਆਦੇਸ਼" ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ... (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

124. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ "ਯੋਗਤਾ" ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਵਜੋਂ ਮੁੱਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ "ਯੋਗਤਾ" ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੰਕੀਰਣ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨਾ ਅਧੂਰਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੈਰਿਟੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਸਿਸਟਮ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਵਜੋਂ ਮੁੱਲ ਪਾਉਂਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

125. ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ) ਹੁਣ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਿੱਤ 335, ਅਨੁਚਿੱਤ 16 (4), ਅਤੇ 46 ਦੇ ਪਾਠ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਣਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਸੇਨ ਬਿਲਕੁਲ ਅਜਿਹਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

“ਜੇਕਰ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਧਨਾਤਮਕ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇ ਚਿੱਤਰਣ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ਇਸ ਦੇ ਵੰਡਣਯੋਗ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਉਹਨਾਂ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਾਂਛਿਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵੰਡਣਯੋਗ ਅੰਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਪਸੰਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ (ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜੱਜ ਕਰਨ ਸਮੇਤ, ਇਸ ਦੇ ਵੰਡਣਯੋਗ ਪਹਿਲੂਆਂ ਸਮੇਤ), ਵੰਡ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਗੀਆਂ।” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇਣਾ ਯੋਗਤਾਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਯੋਗਤਾ" ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੰਕੀਰਣ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰੈਂਕ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਬਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਿਧਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸੇਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਹੈ।

“ਆਧੁਨਿਕ ਮੈਰਿਟੋਕ੍ਰੇਸੀ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ ਲਗਭਗ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਉਪਲਬਧੀਆਂ ਵੱਲ ਉਨਮੁਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਪਸੰਦ), ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਰ ਭਾਗਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵੱਲ ਪੱਖਪਾਤੀ (ਅਕਸਰ ਅਣਜਾਣ ਵਿੱਚ) ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ “ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ” ਅਤੇ “ਸਫਲ” ਵਰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪਸੰਦੀਦਾ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਘੱਟ ਅਸਮਾਨਤਾ ਪੱਧਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਭਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ^14^” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

126. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 335 ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਇਸ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਹੋਣ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ “ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ” ਜਾਂ “ਸਫਲ” ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਤਰਬੀਤ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ (ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ) ਕਾਰਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਤਥਾਨ ਅਤੇ

ਵਿਵਿਧ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ "ਮੈਰਿਟੋਰੀਅਸ" ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਿਰਫ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ "ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ" ਜਾਂ "ਸਫਲ" ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਜਿਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਥਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵਿਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

127. ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਇੱਕ ਜਾਪਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਤਟਸਥ" ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਰਕ ਗੈਲੰਟਰ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਰੋਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਹਨ:

"ਇਬਿਦ (ਏ) ਆਰਥਿਕ ਸਰੋਤ (ਪਿਛਲੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਤਰਬੀਤ, ਸਮੱਗਰੀ, ਕੰਮ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਦਿ ਲਈ); (ਬੀ) ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸਰੋਤ (ਸੰਪਰਕਾਂ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕ, ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਲਾਹ, ਜਾਣਕਾਰੀ, ਆਦਿ); ਅਤੇ (ਸੀ) ਅੰਦਰੂਨੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ..."

128. ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਉਹ ਢਾਂਚਾਗਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਨਮਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਦੀ ਉਪਲਬਧੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਨਾਲ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਢਾਂਚਾਗਤ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ।

129. ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਧਿਆਇ III ਵਿੱਚ, ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਦੀ ਹੈ:

"3.12: ਨਿਸਕਰਸ਼:

ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਤ, ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਉਦਯੋਗ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਆਦਿ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਟਿਕਾਊ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਤਰੱਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ।

130. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਔਪਚਾਰਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਤਰੱਕੀਆਂ, ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਸਮੇਤ, ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ-ਕਮ-ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ [ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਜਨਰਲ ਰਿਕਰੂਟਮੈਂਟ ਰੂਲਜ਼ 1977 ਦੇ ਨਿਯਮ 19(3) ਏ ਅਤੇ ਡੀ ਨੂੰ ਦੇਖੋ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਨਾ ਸਮਝੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਰਿਆ ਗਿਆ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ]। ਤਰੱਕੀ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਵਧੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਮੂਹ ਬੋਰਡ ਸਮੇਤ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

H. ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

131. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮਿਸ ਇੰਦਿਰਾ ਜੈਸਿੰਗ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦਾ

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਲਈ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆਂਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਇਕਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਕੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਬਾਹਰਵਾਦ ਦੀ ਮਾਪਦੰਡ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ ਹੈ (ਭਾਵ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਆਰਥਿਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਹਿਣਾ ਸਿਰਫ ਓ.ਬੀ.ਸੀ.ਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ; ਅਤੇ

(ii) ਜਰਨੈਲ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੰਸਦ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਅਨੁਚਿੱਤ 341 ਅਤੇ 342 ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।"

132. ਡਾ. ਧਵਨ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਰਜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਗਲਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ:

(i) ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ

(ii) ਜਰਨੈਲ ਨੇ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਨਾਗਰਾਜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ।

133. ਮਿਸ ਜੈਸਿੰਗ ਦਾ ਤਰਕ ਚਿੰਨਾਇਆਹ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂ ਵਿਭਾਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਪਣਾਈ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੇ ਹੋਮੋਜੀਨਸ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ। ਇਹ ਤਰਕ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾ. ਧਵਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

134. ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਾਂ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣ ਦੁਆਰਾ ਹਾਂ ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਰਚਨਾ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਾਗਰਾਜ ਨੇ ਰੱਖਿਆ:

"120...ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ [1992 ਸੱਪ (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 217 ਏ : 1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) ਸੱਪ 1 : (1992) 22 ਏ.ਟੀ.ਸੀ. 385] ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਸਿਵਾਏ ਪਾਂਡੀਅਨ, ਜੇ. ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਮਾਧਿਅਮ ਟੈਸਟ" ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਰੁੱਪ ਤੋਂ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ [1992 ਸੱਪ (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 217 : 1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) ਸੱਪ 1 : (1992) 22 ਏ.ਟੀ.ਸੀ. 385] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪਿੱਛੜੇਪਣ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਵਜੋਂ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਧਰਮਨਿਰਪੇਖਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲਿਆਉਂਦਿਆਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਜਾਤੀ ਪਿੱਛੜੇਪਣ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਮਾਪਦੰਡ ਹੀ ਪਿੱਛੜੇਪਣ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ [1992 ਸੱਪ (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 217 : 1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) ਸੱਪ 1 : (1992) 22 ਏ.ਟੀ.ਸੀ. 385] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬੱਧ ਹਾਂ।. "ਨਿਰਧਾਰਕ" ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਬਾਈਡਿੰਗ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਫੈਸਲਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ [1992 Supp (3) SCC 217 : 1992 SCC (L&S) Supp 1 : (1992) 22 ATC 385] ਨੇ ਛੱਤ ਵਰਗੇ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਮਾਪਦੰਡ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਨਾਲ ਪੋਸਟ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 50% ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਦਲੀ ਦੀ ਵਿਤਕਰਾ।" 149

ਫਿਰ ਵੀ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ 121, 122 ਅਤੇ 123 ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"121. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4ਏ) ਅਤੇ 16 (4ਬੀ) ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4) ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ (ਸਿਕ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4) ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਾਰਕ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੱਛੜਾਪਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਘਾਟ, ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਰਕਸ਼ਣ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਸੋਧ ਕੇਵਲ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 50% (ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਸੀਮਾ), ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ (ਗੁਣਾਤਮਕ ਬਾਹਰੀ), ਓ.ਬੀ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਪ-ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ [1992 ਸੁਪ (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 217 : 1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਐਲ&ਐਸ) ਸੁਪ 1 : (1992) 22 ਏ.ਟੀ.ਸੀ 385] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ, ਪੋਸਟ-ਆਧਾਰਿਤ ਰੋਸਟਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਟਾਉਂਦੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ"

R.K. Sabharwal [(1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 745 : 1995 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 548 : (1995) 29 ਏ.ਟੀ.ਸੀ. 481] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ।

122. ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 50% ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ, ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰੀ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੱਛੜੇਪਨ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਢਹਿ ਜਾਵੇਗੀ।

123. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ "ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹੱਦ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਜਬੂਰੀ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੱਛੜੇਪਨ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਰਗ ਦੇ ਪਿੱਛੜੇਪਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਘਾਟ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਨੁਚਛੇਦ 335 ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਕੋਲ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਜਬੂਰੀ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ, ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 50% ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਤਿਰੇਕਤਾ ਵਿੱਚ ਨਾ ਜਾਵੇ।"

135. ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਟੇਟ ਆਫ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਬਨਾਮ ਜਯੰਤ ਚਕਰਵਰਤੀ ("ਸਟੇਟ ਆਫ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ")6 SUPERSCRIPT ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦੋ ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਟੇਟ ਆਫ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਘੋਗਰੇ7 SUPERSCRIPT ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹੋਇਆ। ਸਟੇਟ ਆਫ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"2...ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਚੀਖ-ਪੁਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 341 ਅਤੇ 342 ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਾਈ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੀਆਂ ਇੱਕੋ ਜਾਤੀਆਂ, ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ, ਗਰੁੱਪਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉਠਾਏ ਗਏ।"

136. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਟਾਰਨੀ ਏ ਜਨਰਲ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤਰਕ ਉਠਾਏ:

"3...ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਆਈ) [ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, 1992 ਸੱਪ (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 217 : 1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) ਸੱਪ 1] ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਗਰਾਜ [ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212 : (2007) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 1013] ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸੂਚੀ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸਿਵਾਏ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 341 ਅਤੇ 342 ਅਧੀਨ। ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਾਗਰਾਜ [ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212 : (2007) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 1013] ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੀਏ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਅਵਾਂ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਆਰ.ਕੇ. ਸਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [ਆਰ.ਕੇ. ਸਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 745 : 1995 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 548] ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰੋਸਟਰ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਹੜੇ ਹੋਰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਬਹਸ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, ਕੁਝ ਨੁਕਤਾਂ ਨਾਲ, ਇਹੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਹਨ।"

ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"28. ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਨਾਗਰਾਜ [ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212 : (2007) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 1013] ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4ਏ) ਅਤੇ 16 (4ਬੀ) ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੂਲ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 341 ਜਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 342 ਅਧੀਨ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਨਾਗਰਾਜ [ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212: (2007) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 1013] ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਨਾਗਰਾਜ (ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212 : (2007) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 1013) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਬਸੰਮਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਲ 2006 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ...

ਨਿਆਂਕ ਰੋਹਿੰਟਨ ਨਾਰੀਮਨ ਨੇ ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ:

“25. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਦਾਂਤ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ 16 (1) ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕੋ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਦੇ ਅਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਰਗ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।”

137. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਜਰਨੈਲ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਪਰ ਕੁਰੀਅਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਲਈ, ਜਰਨੈਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਨੋਟਿਸ

ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੌ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਠ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਸਮਾਨਤਾ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ("ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ I") ਨੇ ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ I ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ। ਜਰਨੈਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ II ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ 16 (1) ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦਾ ਹੈ।

"12. ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 27 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਦਾਂਤ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ 16(1) ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦਾ ਹੈ: [ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ (2) ਮਾਮਲਾ [ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ (2) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ], (2000) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 168 : 2000 (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 1], ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰ. 190, ਪੈਰਾ 27]

"(i) ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ, ਦੋਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ

27. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਦੀ "ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ" ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ "ਬਰਾਬਰ" ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇ "ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ" ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ 16(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਾਬਰ (ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ) ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁੜ, ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਨਾ-ਖਾਰਜੀ ਵੀ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14, 16(1) ਅਤੇ 16(4) ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਮਾਨਾਂ (ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ) ਨੂੰ ਸਮਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਵਾਂਗ ਸਮਾਨ...

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 16(1) ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲੇਖ 16(4) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 4 ਅਤੇ 6 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ। (ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)39SUPERSCRIPT

ਜਰਨੈਲ ਨੇ ਚਿੰਨਾਇਆ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਓਰ ਤੋਂ ਲੇਖ 341 ਅਤੇ 342 ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਜਰਨੈਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚਿੰਨਾਇਆ ਨੇ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਸਾਮਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਾਗਰਾਜ ਲਈ ਚਿੰਨਾਇਆ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਰਨੈਲ, ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ।

138. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮਿਸ ਜੈਸਿੰਗ ਵੱਲੋਂ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ ਜੋ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਜਾਂ ਹੱਦ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਜੋ ਐਸ.ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਜੋਂ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਲੇਖ 16 (4A) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਇੱਕ ਕਵਾਇਦ ਹੈ। ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪਰਿਣਾਮਕ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਦੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਹਾਸਲ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਰਨੈਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਸ.ਸੀ ਜਾਂ ਐਸ.ਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ

ਉਸ ਦੀ ਅਛੂਤਤਾ ਜਾਂ ਪਿੱਛੜੇਪਨ ਦੀ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਏ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖ 16(4A) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"34...ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ "ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ" ਦੀਅਵਧਾਰਣਾ ਨਾਲ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਦਰ ਹਨਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ,ਪ੍ਰਵੇਸ ਪੜਾਵ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੇ ਅਹੁਦੇ,ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

139. ਮੂਲ ਬਣਤਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਖਿਲਾਫ ਲੇਖ 16 (4ਏ) ਅਤੇ 16 (4ਬੀ) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਨਾਗਰਾਜ ਨੇ ਚੌੜਾਈ ਦੇ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਦੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੇਖ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ (1) ਤੋਂ (4) ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਨਾਗਰਾਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਸੇਵਾ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰਡੈਂਸ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸੰਕਲਪ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੇ ਮਿਟਾਉਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਨਾਲ ਲੇਖ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੋਡ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰਡੈਂਸ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸੱਚਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਪਦੋਨਤੀ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਜੋਂ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਟੈਸਟ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖ 16 (4ਏ) ਅਤੇ 16 (4ਬੀ) ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ ਦੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਉੱਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਦੀ ਕੋਈ ਲਾਗੂਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਦੋਨਤੀ ਉੱਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

I. ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਵੇਖਣਾ

140. ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 17 ਜੂਨ 1995 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ। ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ "ਇੱਕ ਵਾਰ" ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 1(2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਜੋ ਕਿ ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 27 (ਡਾ. ਧਨੰਜਯ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ।

ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਨੂੰ ਵੈਧ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ:

i) ਵਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ 10 ਫਰਵਰੀ 1995 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਭਰਵਾਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸੀ;NONE

ii) ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ II ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ 1 ਮਾਰਚ 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਚ-ਅੱਪ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਅਤੇNONE

iii) NONEਬਦੱਪਨਾਵਰ ਵਿੱਚ, 1 ਮਾਰਚ 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਨ।NONE

141. ਚੂੰਕਿ 1 ਮਾਰਚ 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੀ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦਾ

ਉਦੇਸ਼ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਮੋਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2018 ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਨਮਾਨੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ।

142. ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਰਡਰ 1978 ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜੇ. ਕੇਪੀਟੀਸੀਐਲ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊਡੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤਾ

143. ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕੱਠੀ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਪੀਟੀਸੀਐਲ ਵਰਗੇ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕੱਠੀ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਪੀਟੀਸੀਐਲ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊਡੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁੱਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੋਟਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਸਟਰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਭਰਵਾਲ ਅਤੇ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਡਾਟਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਰਿਣਾਮਕ ਵਰੀਅਤਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1999 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ, ਐਸਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸਟੀਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ। ਰਾਜ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਕੇਪੀਟੀਸੀਐਲ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊਡੀ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ।

K. ਨਿਸਕਰਸ਼

144. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਉੱਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਸਮਗਰੀ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਹੈ। ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾਗਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਲਲੇਖਿਤ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਉੱਤੇ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਨੇ ਉਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਬੀ ਕੇ ਪਵਿਤਰਾ ਪਹਿਲਾ ਨੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2002 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਹਰਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 16(4ਏ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਵਾਇਦ ਹੈ।

145. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2018 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਿਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਖਰਚੇ ਦੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਰੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

146 ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੁਝਾਅਵਾਂ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨਾਫਾਡੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਪੁਨੀਤ ਜੈਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਮਿਸ ਇੰਦਿਰਾ ਜੈਸਿੰਗ, ਮਿਸਟਰ ਬਸਵਾ ਪ੍ਰਭੂ ਐਸ ਪਾਟਿਲ, ਮਿਸਟਰ ਦਿਨੇਸ਼ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਮਿਸਟਰ ਨਿਦੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਵੀ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਯਣ, ਵਿਦਵਾਨ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਵੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਨਿਯੀ ਜੈਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate